Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 200 (8. 142) ◆ 1992 йил 12 октябрь, душанба ◆ Нархи 2 сўм.

9 ОКТЯБРЬ КУНИ БИШКЕКДА МДҲ МАМЛАКАТЛАРИ ДАВЛАТ РАҲБАРЛАРИ ВА ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ КЕНГАШИ ЎЗ ИШИНИ ЯКУНЛАДИ

Ўтган йил декабрида Беларусдаги Беловежск қўриқхонасида асос солинган бундай учрашувларнинг саноқ тартиби бўйича саккизинчиси бўлмиш Бишкек анжуманига астойдил тайёргарлик кўрилди. Учрашув муддатидан ҳийла кечиктирилиши бунинг далилидир. Қирғизистон пойтахтидаги мулоқотда эришилган аҳдлашувлар МДҲнинг давлатлараро сиёсатни ҳамкорлик негизида мувофиқлаштириб турувчи механизмга айланаётганидан далолат беради.

Давлат раҳбарлари кенгаши ва ҳукумат бошлиқлари кенгашининг қўшма мажлисида сиртдан ғоят мураккаб туюлган 8 масала борасида бир тўхтамга келиш учун бор-йўғи икки соат зарур бўлди, холос.

Давлат раҳбарлари кенгаши ва ҳукумат бошлиқлари кенгашининг алоҳида мажлислари кун тартибига қўйилган масалалар бўйича ҳам худди шундай бўлди. Инсон ҳуқуқлари ва асосий эркинлик борасидаги халқаро мажбуриятлар ҳақидаги декларацияни ҳисобга олмаганда давлат раҳбарлари кенгаши ўз тарихида биринчи марта барча масалалар бўйича муайян қарорга келди.

Бишкекда имзоланган битим-аҳдномаларнинг аҳамияти шундаки, аввало, Ҳамдўстлик аъзолари ўртасидаги иқтисодий-молиявий тизимни йўлга қўювчи, мувофиқлаштирувчи идораларга асос солинди. Бу эса МДҲ мамлакатларининг ўзаро ҳамкорлик ришталари янада мустаҳкамланишига хизмат қилиши шубҳасиз. Энди ҳамма гап бу муҳим ҳужжатларнинг ҳаётга татбиқ этилишида.

Ҳамдўстлик мамлакатлари давлат раҳбарлари ва ҳукумат бошлиқларининг навбатдаги учрашувини МДҲга асос солинганининг бир йиллиги арафасида — 4 декабрь куни Минскда ўтказиш тўғрисида келишиб олинди.

Бишкек учрашувида қатнашган Президент Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон давлат делегацияси 9 октябрда Тошкентга қайтиб келди.

(ЎзА).

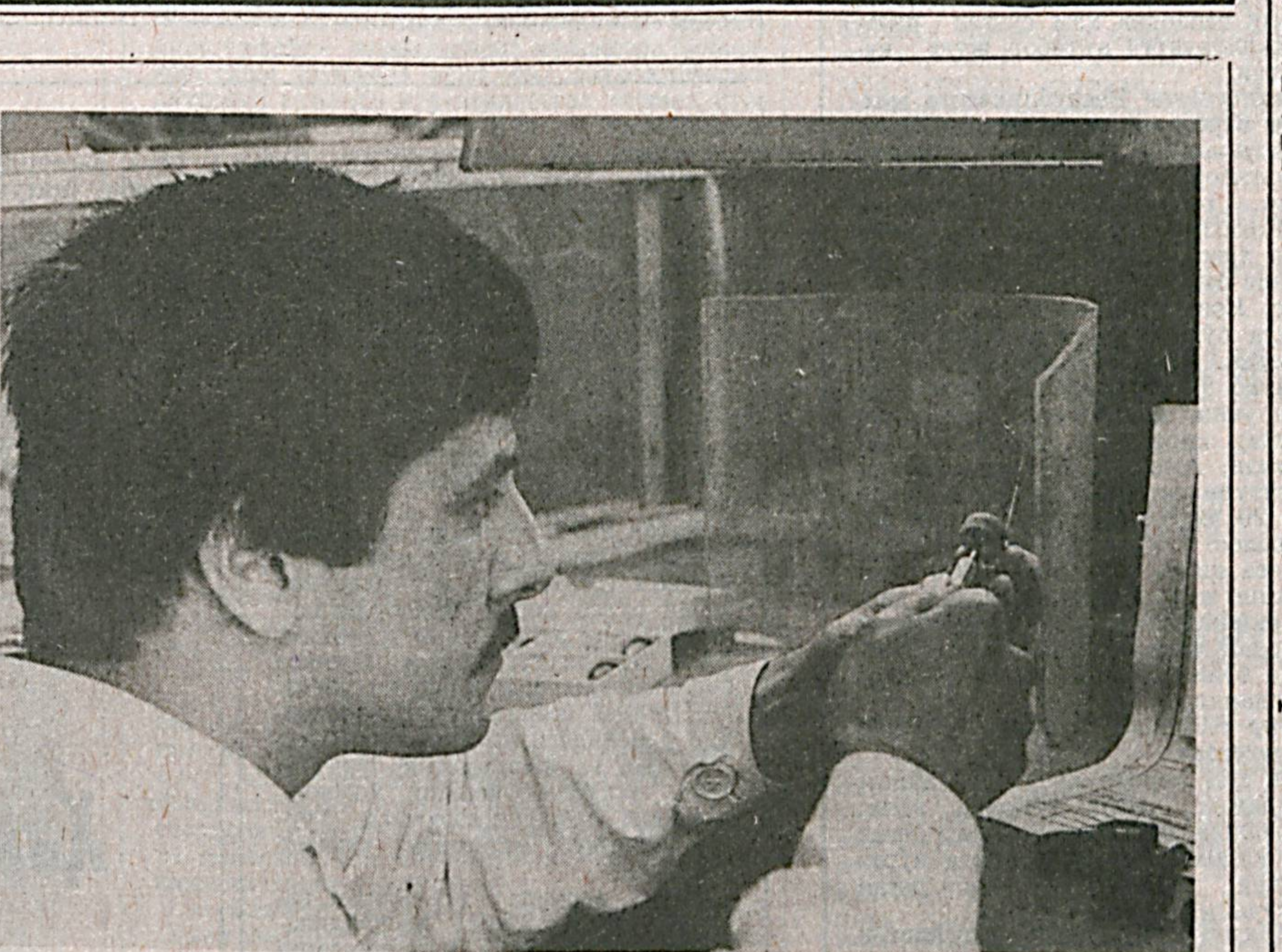

Ҳаммага маълумки, заргарлик буюмларини қайта ишлаш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Чунки бу маҳсулотлар жуда нозик бўлади. Унда сал хато кетилдими, тамом маҳсулот яроқсиз ҳолга айланади. Лекин Тошкент заргарлик заводида ишлаётган Ғиёсиддин Жалолов бу ишнинг уддасидан чиқади. Чунки у корхонада меҳнат қилаётганига эндигина 4 йил бўлганига қарамай, у тайёрлаган маҳсулот ҳамиша ўзининг сифати билан ажралиб туради.

Андрей Пишненко сурати.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ИЛМ-ФАН СОҲАСИ ХОДИМЛАРИГА ИМТИЁЗЛАР БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Илм-фан соҳаси ходимларини ижтимоий ҳимоялашни кучайтириш, уларнинг моддий ва маиший шароитларини яхшилаш мақсадида, Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ва маданий ривожлантиришга улар қўшган ҳиссани эътибога олиб:

1. «Барча турдаги мактабларнинг ўқитувчиларига, болалар уйларининг тарбиячиларига қўшимча имтиёзлар бериш, юқори синфлар ўқитувчиларининг иш ҳақини ошириш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1990 йил 13 ноябрдаги Фармонининг қуйидаги қисми республика илм-фан соҳаси ходимларига жорий этилсин:

— улар яшаб турган давлат ва идораларга қарашли уйлар ҳамда квартиралар шахсий мулк қилиб бепул топширилсин;

— ер участкалари ва якка тартибда уй-жойлар қуришга сотиб олиш учун бинокорлик материаллари биринчи навбатда ажратиб берилсин.

Ушбу Фармон 1-бандининг амал қилиши меҳнат фаолиятининг ана шу соҳасида камида 10 йил узлуксиз иш стажига эга бўлган илмий ходимлар жумласига кирувчи нафақахўрларга ҳам жорий этилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси бир ҳафта муддат ичида мазкур Фармонни рўёбга чиқаришга оид ташкилий чора-тадбирлар тўғрисидаги қарор лойиҳасини тайёрласин.

3. Ушбу Фармон эълон қилинган пайтдан бошлаб кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 8 октябрь.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Ҳиндистон давлат ташқи ишлар вазири жаноб Р. Л. Бхатия 9 октябрь куни республика Олий Кенгаши раиси Ш. Йўлдошев билан учрашди.

Дўстона суҳбат чоғида Олий Кенгаш Раиси ҳурматли меҳмонга Ўзбекистон раҳбариятининг ички ва ташқи сиёсати ҳақида сўзлаб берди. Ўзбекистон билан Ҳиндистон қўшилмаслик ҳаракатининг аъзоларидир. Улар ўртасида ҳар томонлама иқтисодий ва маданий ҳамкорликни янада ривожлантириш учун барча имкониятлар мавжуд.

Ҳиндистон давлат ташқи ишлар вазири Ўзбекистон Республикаси раҳбарияти олиб бораётган сиёсатига юксак баҳо берди. Менинг мамлакатим ҳар иккала томон учун манфаатли ҳамкорликка тайёрдир, деди у.

Учрашувда Ҳиндистон ҳукуматининг Ўзбекистон Республикасидаги муваққат вакили жаноб А. К. Мукержи ва бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

* * *

Шу куни Ҳиндистон давлат ташқи ишлар вазирини Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков қабул қилди. Жаноб Р. Л. Бхатия Ўзбекистон Халқ демократик партияси раҳбарияти ва Беруний номидаги шарқшунослик институти жамоаси билан ҳам учрашди.

* * *

Ҳиндистон давлат ташқи ишлар вазири жаноб Р. Л. Бхатия Самарқанд ва Бухорода бўлиб, бу қадимий шаҳарларнинг тарихий ва маданий ёдгорликлари билан танишди.

Жаноб Р. Л. Бхатия ўша куни Бухородан Тошкентга қайтиб келди.

(ЎзА).

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Ўзбекистон пахтакорлари иккинчи миллион тонна «оқ олтин» хирмонини уюшга киришдилар. Ҳозиргача қабул пунктларига 1,1 миллион тоннадан кўпроқ қимматбаҳо хом ашё етказиб берилди. Кунига 100 минг тоннага яқин пахта тайёрланмоқда. Теримда Фарғона ва Андижон вилоятлари миришкорлари пешқадамлик қилмоқдалар.

● Тошкент шаҳар ҳокими А. И. Фозилбековнинг фармойиши билан «Маҳалла» жамғармасига шаҳар бюджетидан 5 миллион сўм ва битта енгил автомашина ажратилди.

● Тошкент шаҳар ҳокими А. И. Фозилбековнинг фармойиши билан Шароф Рашидов номили жамғармага 2,5 миллион сўм маблағ ажратилди.

● Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари XI Тошкент халқаро кинофестивалининг қатнашчилари ва меҳмонлари кеча Самарқандда бўлдилар. Улар XX асрлик тарихга эга бу кўҳна шаҳар билан танишганлардан сўнг Тошкентга қайтиб келишди. Бугун халқаро кино анжумани ўз ишини давом эттирмоқда.

● Чирчиқда шаҳар телемаркази рўйхатга олинди. «Чирчиқ—Т8» телемаркази бир кеча-кундузда уч икки соат давомида ўзбек ва рус тилларида эшиттириш олиб бориши режалаштирилган. Бу марказ мутахассислари шаҳарда Си-Эн-Эн, Би-Би-Си, Эн-Ти-Ви дастурларини, шунингдек, Хитой, Саудия Арабистони, Ҳиндистон, Покистон, Бирма давлат телеэшиттиришларини олиб кўрсатиш имконини берадиган асбоб-ускуналар ўрнатишни ҳам кўзда тутганлар.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● 9 октябрь куни Россия Олий Кенгаши «Россия Федерацияси билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги давлатлараро муносабатлар, дўстлик ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги шартнома»ни ратификация қилди.

● Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлат ва ҳукумат раҳбарларининг Бишкекдаги учрашувидан сўнг Россия Президенти Борис Ельцин ва Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев Қирғизистонда қолдилар. Улар икки томонлама ҳамкорлик тўғрисида имзоланган шартномаларни ратификация фармонларини алмашдилар. Икки давлат раҳбарлари 60 фоизи учун ... келишиб олдилар.

● Ашгабатда Украина Президенти Леонид Кравчук Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов билан учрашди. Икки давлат ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартнома имзоланди. Украина ўзига етказиб бериладиган туркман газининг 60 фоизи учун жорий нархда пул тўлаш, Эрон орқали ўтадиган йўл қурилишида иштирок этиш мажбуриятини олди.

● Бугун Озарбайжон Президенти Абулфаз Элчибей Москвага келади. У Россия Президенти Борис Ельцин билан учрашади. Бу давлатлар ўртасида ўзаро ҳамкорлик қилиш ва хавфсизлик тўғрисидаги шартнома имзоланиши ҳам мўлжалланган.

● Арманистон ҳукумати матбуот хизматининг раҳбари Владимир Меликяннинг маълум қилишича, 15 октябрдан Арманистон бутун ҳудудида бир кеча-кундузда жон бошига 250 грамм нон талон системаси асосида сотилиш муомаласига киритилади.

● 11 октябрдан Москвада бир литр АИ-92 бензини 25 сўм, А-76—23 сўм, дизель ёқилғиси 20 сўм бўлди.

ХОРИЖДА

● Хитой Коммунистик партиясининг XIV съезди очилди. Унда бу мамлакатда давом этаётган иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, янги режаларни белгилаб олиш кўзда тутилган.

● Швеция академияси қарори билан адабиёт соҳасидаги 1992 йилги Нобель мукофоти 62 ёшли тринидадлик шоир Дерек Уолкотга берилди.

● Германия Федератив Республикасининг собиқ канцлери, Германия Социал демократик партиясининг фахрий раиси, тинчлик соҳасидаги Нобель мукофоти лауреати Вилли Брандт 78 ёшида вафот этди. У рак касаллигига чалинган эди.

● Европа ҳамжамияти комиссияси АҚШнинг Кубани иқтисодий қамал қилишни кучайтиришга норозилик билдирилган баёнот қабул қилди. Гап шундаки, Ғарбий Европа билан Куба ўртасидаги ҳар йиллик 600 миллион долларлик мол айирбошлашнинг 500 миллион доллари АҚШ компанияларининг Европадаги бўлимлари ҳиссасига тўғри келади. Америка конгресси қабул қилган қарорга эса бу бўлимларнинг Куба билан савдо қилиши тақиқланади. У ҳолда Европа ҳамжамияти мамлакатларига катта молиявий зарар етказилади.

● Бугун Христофор Колумбнинг Сан-Сальвадор оролига қадам қўйганига 500 йил тўлди. Шу туфайли Америка қитъасида кенг тантаналар қилинмоқда.

● Белградда Роберт Фишер билан Борис Спасский ўртасида давом этаётган учрашувда ҳисоб 7:3 бўлди. Америка гроссмейстери ўн еттинчи ўйинда яна рақибини таслим қилди.

МУСИҚА БАЙРАМИ

УЗБЕКИСТОНДА мусиқа санъатининг миллий кадрларини тайёрлашда, ўзбек опера ва балет санъатини ривожлантиришда катта фаолият кўрсатаётган машҳур композитор Р. Глиэр ўзидан бой ижодий мерос қолдирди. Унинг ўзбек диёрини мадҳ этувчи асарлари ҳам завқ-шавқ билан тингланади. Айниқса, «Фарғонача байрам» асари ўзининг миллий оҳангларга бойлиги ва шўхчанлиги билан ажралиб туради.

Бундан бир неча йил олдин ёзилган ана шу жозибали мусиқа яқинда яна бир марта баралла янгради. Тошкент давлат консерваторияси опера студиясининг симфоник оркестри зўр маҳорат билан ижро этган бу ижод намунаси тингловчиларга манзур бўлди.

Гап шундаки, олий мусиқа мактаби ўзининг янги концерт мавсумига катта тайёргарлик кўрди. Унинг очилиши муносабати билан катта концерт ҳозирланди. Жуда мароқли ўтган бу мусиқа кечаси репертуарига Глиэрнинг «Фарғонача байрам» асари ҳам киритилди. Ўша куни С. Прокофьевнинг фортепиано учун ёзган биринчи концерти, М. Тожиевнинг «Байрам увертюраси», Ҳ. Раҳимовнинг мусиқали пьесаси ва бошқа асарлар ҳам ижро этилди.

Акбар АЛИЕВ.

ШИФОБАХШ УСУЛЛАР

ЎЗБЕКИСТОН Фтизиатрия ва пульмонология илмий-текшириш институти бўлим ва лабораторияларида сил касалликлари муолажаси билан боғлиқ самарали кузатиш ҳамда йирик тадқиқотлар олиб борилмоқда. Қўл урилган қатор илмий ишлар эса яхши якунланди.

Бир гуруҳ етакчи олимлар хасталик энди бошланган вақтида уни аниқлаш усулини топиб, шифобахш муолажаларда кенг қўллашга эришдилар. Айни бир вақтда даволаш ишларида ультратовушдан фойдаланиш истиқболлари устида ҳам жиддий изланилмоқда. Ультратовуш ёрдамида турли хасталикларни аниқлаш имкони ҳам туғилди.

Мазкур усул асосида бемор танасидаги ўзгаришларни аниқлаш мумкин. Бу эса бўғин, суяк, буйрак сили ва бошқа касалликларни даволашда қўл келмоқда.

Севара ОЛИМОВА.

** Ҳодиса*

ҚЎЛГА ТУШДИ

ПОЙТАХТ милициясининг ходимлари Тошкент халқаро кинофестивалининг юксак даражада, рисоладагидек ўтиши учун қўлларидан келган барча чора-тадбирларни кўрмоқдалар. Лекин буни қарангки, баъзи кўнгилхираликлар ҳам рўй берди. Жумладан, фестиваль очиладиган куни «Интурист» маданий-ахборот марказида кинофестивалнинг қатнашчилари ва меҳмонлари орасига суқилиб кирган номаълум кимсалар расмлар кўргазмасидаги иккита полотнони ўғирладилар. Лекин улар Тошкент милицияси ходимлари томонидан ашёвий далиллар билан қўлга олиндилар.

Қўлга тушганлардан бири ўзини француз, Версалдаги олий ўқув юртларидан бирининг талабаси деб атади. Қўлга тушган иккинчи кимса эса иш ва яшаш жойи аниқ бўлмаган Украина фуқароси экан. Ҳар иккала бу кимсанинг кинофестивалга ҳеч қандай алоқаси бўлмаган. Улар Тошкентга хорижий эллардан катта миқдорда меҳмонларнинг келишидан ўзларининг ғаразли мақсадларида фойдаланмоқчи бўлганлар.

Юз берган юқоридаги воқеа юзасидан жиноий иш қўзғатилди.

Собир ҒИЁСОВ.

** Махсус «Оқшом» учун*

Таассуротларимиз жуда бой

Очилиш маросими аллақачон тантанали ўтган бўлсада XI Тошкент халқаро кинофестивалига келувчи санъаткорлар, мухлислар ва кино маҳсулотлари билан савдо қилувчи корчалонларнинг кети узилмаяпти. Бу ёқда куни кеча ёпилган Токио халқаро кинофестивали ҳам бунга сабаб бўлаётгандир. Ташкилий қўмитадан 65 мамлакат санъаткорлари расмий таклифнома олган бўлсалар, уларнинг 50 га яқини юртимизга ташриф буюриб рўйхатдан ўтдилар.

Об-ҳавонинг авзойи бузуқ кунларда ҳам шаҳримиз кинотеатрлари мухлислар билан гавжум бўлди. Нодирабегим номли кинотеатрда Капурлар оиласи фильмларининг ретроспектив намойиши ташкил қилинган. Меҳмонлар ва санъаткорлар юртимизнинг диққатга сазовор жойларида бўлиш, очиқ музей Самарқанд ва Бухоро шаҳарларидаги ёдгорликларни томоша қилиш, қадимий ва замонавий заргарлик санъати каби қадамжо музейларга бориш учун ошиқаётган бўлсалар, мухлислар кинотеатрлар кассаларида энг яхши фильмлар учун чипта олишга шошилаётирлар.

Халқаро вакиллардан иборат жюри аъзолари ҳам ўз ишларини бошлаб юбордилар. Киночилар уйининг катта залида ҳар куни бадиий фильмларнинг танлов кўриги кетаётир.

Фестивалда мухбирлар ҳам фаол иштирок этиб оммага иложи борича анжуман кундаликлари маълумотларини етказишга ҳаракат қилаётирлар. Улар ҳам Киночилар уйида ҳар куни махсус томошада иштирок этадилар. Фестиваль кунлари давомида мухбирлар учун матбуот конференцияси уюштирилаётир.

⊙ **Аркин ХАДИР, Хитой Халқ Республикасида чиқадиган журнал мухбири:**

— Мен 50 минг нусхада чиқадиган «Миллий суратлар» журналида ишлайман. Хитой мамлакатининг турли миллатлар ҳамдўстлиги юрти эканлигини шундан ҳам билса бўладики, журналимизда 14 миллатга мансуб 80 та ходим ишлайди. Шулардан 13 таси биз каби фотомухбирлардир. Бизнинг журнал уйғур, қозоқ, тибет, корейс, мўғул ва хитой тилларида чоп этилади.

Тошкентда ўтаётган XI Халқаро кинофестивалга ташрифимиз ҳақида тўхталсам, бу ерда ўтадиган ҳар бир анжуман хитой халқини қизиқтирган. Биз аслида сафарга қитъамизнинг энг шарқидаги денгиздан ғарбидаги денгизгача бўлган масофа «Буюк ипак йўли» масофасини ўрганиш учун чиққандик. Шу пайтгача 9100 километр йўлни босиб ўтдик. Таассуротларимиз жуда бой. Лекин, Тошкентга келиб бу таассуротларимиз икки ҳисса ортди, десак хато қилмаган бўламиз. Тошкент Ўрта Осиёдаги энг йирик, чиройли ва шу билан бирга халқлар дўстлиги шаҳридир. Бу фестивалга жаҳоннинг турли қитъаларидан санъаткорларнинг келиши унинг савиясини белгилайди. Анжуманда хитойликларнинг ҳам иштирок этаётганлиги биз учун фахрлидир. Ўйлайманки, сафаримиз таассуротларининг матбуотдаги аксида Тошкент фестивали алоҳида ўрин тутади.

⊙ **XI Тошкент халқаро кинофестивали бош ҳомийси — Маданият ва умуминсоний қадриятлар халқ академияси вице-президенти Алексанр СЕРГЕЕВ:**

— Мамлакатдаги иқтисодий танглики ҳисобга олиб кинофестиваль чипталарининг 15—20 фоизи, яъни бир неча ўн минглари муҳтож оилаларга, ёлғиз қарияларга ва кам ҳақ оладиганларга тарқатиш кўзланган. Ҳомийликни бизнинг ташкилот бўйнига олгани учун мухбирлар бир неча марта қанча маблағ сарфлаганимиз билан қизиқишди. Тахминий ҳисоб-китобларга кўра фестивалнинг ташкилига 40 миллион сўм атрофида ва 150 минг доллар атрофида пул кетади. Гап маблағда эмас. Бизнинг академиянинг номидан ҳам билиш мумкинки, у умуминсоний қадриятларни шакллантиришга, халқлар ва миллатлар ўртасида маданий алоқаларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади. Сарфланган маблағ ҳақида тўхталсак, бу пулларнинг ҳаммасини Маданият ва умуминсоний қадриятлар халқ академиясининг Ўзбекистондаги бўлими топган. Демак, бу пуллар шу юртнинг, шу халқнинг пешона терисидир.

⊙ **Маганбхай САВАНИ, «Интернейшнл фильм» корпорацияси раҳбари:**

— Мен Тошкентдаги киноанжуманда 1972 йилдан бери мунтазам қатнашиб келаман. Бу фестивалда иштирок этиш мен учун байрам, ҳар доим уни орзиқиб кутаман. Ўзим қирқ йилдан бери кинобизнес билан шуғулланаман. Бизнинг корпорация ҳинд кинофильмларини экспорт қиладиган мамлакатдаги энг йирик ташкилотдир. Биз Ҳиндистонда чиқадиган киномаҳсулотларнинг 50 фоизини ўз назоратимизга олганмиз. Тошкент кинобозорига мен 13 та бадиий фильм келтирдим. Бундан ташқари юртингизда ва Шарқ мамлакатларида анча оммалашган ҳинд куй ва мусиқалари ёзилган кассеталар ҳам келтирганман. Умид қиламанки, халқаро миқёсдаги бу йирик кинобозордан қуруқ қўл билан кетмайман.

⊙ **Умеш МЕҲРА, кинорежиссёр, кинофестиваль жюри аъзоси:**

— Мен ўзаро ҳамкорлик анъанага айланиб қолган ўзбек ҳамкасбларим билан яна учрашганимдан бағоят миннатдорман. Тошкент Халқаро кинофестивали янги алоқалар ва учрашувлар учун қулай шароит яратади. Таниқли ўзбек режиссёри Латиф Файзиев билан келгуси ҳамкорлик режаларини маслаҳатлашиб олиш мақсадим ҳам бор. Биз у билан бир неча ўн йилдан бери ҳамкорликда ишлаган бўлсак, шу йиллар зое кетмай, жуда кўп киномухлисларга манзур бўлган «Алибобо ва қирқ қароқчи», «Севги ҳақида афсона», «Овчи» фильмларини яратганмиз. Ҳозир Тожикистондан «Умар фильм» студияси кинематографчилари ҳам қатнашадиган янги сценарий устида иш бошладик. Эҳтимол бу фильмда америкалик кино усталари ҳам иштирок этадилар.

Яна шуни ҳам таъкидлаб ўтмоқчиманки, Файзиевлар сулоласи ҳамкорлиги анъанага айланаётгани мени ниҳоятда қувонтирмоқда. Латиф Файзиевнинг акаси Ҳабибулло Файзиев ҳам ўзбек-ҳинд бадиий фильмини суратга олиш ниятида изланаяпти. Ушбу фильм ҳам энг нозик ҳиссиёт — муҳаббат ҳақида бўлиши кутилмоқда.

Суҳбатдош Суннат АЗЛАРОВ.

СУРАТЛАРДА: XI Тошкент халқаро кинофестивалидан лавҳалар.

Рустам Шарипов суратлари.

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси—умумхалқ муҳокамасида

ҲУҚУҚШУНОСЛАР ФИКРИ

⊙ Ўзбекистон Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳасининг муҳокамасига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда ҳуқуқшунос, файласуф олимлар иштирок этишди. Йиғилишни фалсафа ва ҳуқуқ институтининг директори, ҳуқуқшунослик фанлари доктори Аъмал Саидов кириш сўзи билан очди.

— Янги Конституция Ўзбекистоннинг биринчи Конституциясидир, — дейди у. — У Мустақил Ўзбекистоннинг ўз ташқи ва ички имкониятларидан келиб чиққан ҳолда ишлаб чиқилди.

Тўғри, илгари ҳам Ўзбекистоннинг ўз Конституцияси бўлган. Масалан, Октябрь инқилобидан кейин унга яқин Конституциялар ҳаракатда бўлган. Аммо уларнинг барчаси буюк давлатники ҳисобланмиш катта Конституциянинг таркибида бўлган. Яъни ҳар бир республика Конституциясининг қолипи юқоридан белгилаб берилган. Бу галгиси эса мутлақо ундай эмас.

Айримларда хўш, бу қонун нима учун керак эди, — деган савол ҳам туғилиши мумкин. Сўнгги марта 1978 йилда ишлаб чиқилган Конституция ўта мафкуравий, яъни «изм»лардан иборат эди. Шу сабабдан у ҳозирги даврларга келиб ўз вазифасини бажаролмай қолди. Ана шу томонлари ҳисобга олинган ҳолда бундан икки йил олдин янги Конституция ишлаб чиқиш учун комиссия тузилган эди. Бир йил муқаддам Мустақилликнинг эълон қилиниши бу ишни янада тезлаштирди. Чунки мустақил давлатнинг ўз Конституцияси бўлиши шарт. Бизнинг Конституциямиз илгаригиларидан ҳар томонлама фарқ қилади. Лойиҳа ҳажми жиҳатдан анчагина ихчам, аммо мазмунан кенг. Шу билан бирга у халқаро ҳуқуқлар талабларига жавоб берадиган конституциядир.

Тўғри, ҳали лойиҳани жуда пухта-пишиқ дейиш ножоиздир. Шунинг учун ҳам у халқ муҳокамасига қўйилди. Конституция — бу жамиятнинг умумий кўринишини таништириш учун зарур бўлган муҳим ҳужжатдир. Бунга ҳар бир ватанпарвар инсон ўз фикр-мулоҳазаларини билдириши керак. Конституциянинг яна бир муҳим хусусияти шундаки — у қонунларнинг қонунидир. Яъни у давлатнинг Асосий қонуни ҳисобланади.

Энди лойиҳа бўлимлари тўғрисида ўз фикрларимни билдирсам. Дарҳақиқат, бу галги Конституциянинг лойиҳаси алоҳида аҳамиятга молик бўлган моддалар билан тўлдирилган. Чунки бошқа давлатларнинг Конституциясида бўлмаган баъзи бир моддалар бизда бор. Масалан, иккинчи бобнинг 8-моддасида кўрсатилган **«Ўзбекистон халқини миллатидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари ташкил этади»** деган иборалар бошқа кўпчилик конституцияларда учрамайди. Шунингдек, баъзи бир боблардаги моддаларга қўшимчалар ҳам киритиш зарур, деб ҳисоблайман. Масалан, биринчи бўлимнинг бошланишига **«Асосий принциплар»** эмас, балки **«Конституцион тузумнинг асосий принциплари» деб ўзгариш киритилса, жоиз бўларди.** Шу билан бирга **давлатнинг номи ҳам Конституциянинг биринчи моддасида кўрсатилиб берилиши** лозим. **«Конституция — бевосита ҳаракатдаги қонун»,** деб ҳам қўшимча киритиш мумкин эди. Конституция давлатнинг муқаддас китоби бўлмоғи керак. Шунинг учун уни ўрганишни мактаб давриданоқ йўлга қўйиш мақсадга мувофиқдир.

Биринчи бобнинг 6-моддасидаги «пойтахт» сўзининг кўрсатилиши керак эмас, деб ҳисоблайман. Унинг ўрнига, балки қандайдир давлат рамзини кўрсатиш мумкин эди. Бунга масалан, давлатнинг энг олий нишонини ҳам киритиш мумкин.

Шарқ фалсафасида доимо жамоанинг ҳуқуқи биринчи ўринга қўйилган. Конституция лойиҳасида фуқароликка олтинчи бобдан жой берилган. У ерда учта модда берилган бўлиб, уларни ихчамлаштириб битта қилиш мумкин эди...

Шунингдек, **маҳаллалар тўғрисида ҳам албатта битта модда бўлиши зарур.** Чунки маҳаллалар ҳаётимизда алоҳида аҳамиятга молик бўлган жамоат жойларидир. Шу сабабдан ҳам сўнгги пайтларда маҳаллаларга эътибор жуда кучайиб кетди.

Қорақалпоғистон Республикасига махсус бўлим берилгани жуда яхши бўлган.

Конституциянинг ўзбекча матнига кўпроқ эътибор бериш керак. Чунки баъзи бир русча иборалар аралашиб кетган. Конституциядаги ҳар бир ибора бошқа ҳужжатлар учун ҳам мутаносиб бўлиши зарур.

Хуллас, Конституциямиз ҳар томонлама пухта бўлиши учун ҳаракат қилишимиз керак. Агар ҳозирнинг ўзида пухта ўйлаб иш тутилса, маълум фурсат ўтгач унинг моддаларига ҳар хил ўзгартишлар киритишга ҳожат қолмайди. Масалан, Америка Қўшма Штатлари Конституциясига 200 йил мобайнида бор-йўғи 26 марта ўзгартишлар киритилган, холос. Собиқ СССР Конституциясига эса қисқа вақт ичида 300 марта ўзгартиш киритилган. Мустақил давлатнинг биринчи Конституцияси бундай нуқсонлардан ҳоли бўлиши лозим. Сўнгра лойиҳа бўйича қизғин фикр-мулоҳазалар билдирилди.

● Кабир КОМИЛОВ, ҳуқуқшунослик фанлари номзоди:

— Мен ҳам лойиҳа хусусида айрим таклифларимни айтиб ўтмоқчи эдим. Аввало лойиҳадаги Олий мажлис» деган жумлада «Мажлис» сўзи ортиқча кўринади. Чунки «Олий Мажлис» деган жумла жуда кўп такрорланган.

● Абдулҳай ВАЛИЕВ, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг мухбир аъзоси:

— Конституция лойиҳасининг ишлаб чиқилиши ҳаётимизда муҳим воқеа бўлди. Юқорида унинг ижобий томонлари ҳақида жуда кўп яхши гаплар бўлди. Энди унинг бошқа томонларини ҳам айтиб ўтишимиз керак. Аслида бизнинг давлатимиз қандай давлат? Бизнинг давлатимиз миллий демократик фуқаровий давлатдир.

Лойиҳадаги баъзи бир моддалар бир-бирига жуда зид берилган. Буни ҳам қайта кўриб чиқиш зарур.

● Умар ЧОРИЕРОВ, ҳуқуқшунослик фанлари доктори:

— Лойиҳа муқаддимасига **«Асосий ижтимоий ва сиёсий муносабатларни ҳуқуқий тартибга солиб туриш асосида»** деган жумлани ҳам киритиш керак. Шунингдек **«Суверен»** деган сўзни **«Мустақил»** деган сўзга алмаштириш зарур. Чунки «Суверен» сўзидан «Мустақил» деган сўзнинг жуда катта фарқи бор. Масалан Қорақалпоғистон суверен, лекин у Ўзбекистон таркибида-ку. 32-моддани 54-моддага қўшиб юбориш мумкин.

● Эгамберди ҲАКИМОВ, ҳуқуқшунослик фанлари доктори:

— Мен ҳам комиссия аъзосиман. Биз ҳам юқорида қайд қилинган масалаларни кўтарганмиз. Прокуратура тўғрисидаги лойиҳада берилган қоидаларни қайтадан кўриб чиқиш зарур. Умуман олганда, Республика Конституцияси лойиҳаси муҳокамаси бизга жуда катта масъулият юклайди.

Муҳиддин БОЗОРОВ ёзиб олди.

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

ТАВАККАЛЧИЛИК КЕТМАЙДИ

ДАВЛАТ тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси қонунининг кучга кирганига ҳам бир йилга яқинлашди. Ушбу қонун самарали, ижтимоий йўналишга эга бўлган бозор иқтисодиётини вужудга келтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини ўзгартиришнинг ташкилий-ҳуқуқий асосларини белгилаб бериш мақсадида пайдо бўлган эди.

Қонуннинг «Асосий тушунчалар» деб номланган 1-моддасида: «Давлат тасарруфидан чиқариш — давлат корхоналарини ва ташкилотларини жамоа, ижара корхоналарига, акцияли жамиятларга, масъулияти чекланган жамиятларга, давлатга қарашли мулк бўлмайдиган бошқа корхоналар ва ташкилотларга айлантиришдир.

Хусусийлаштириш фуқароларнинг ва давлатга тааллуқли бўлмаган юридик шахсларнинг давлат мулки объектларини ёки давлат акцияли ҳокимиятларининг акцияларини давлатдан сотиб олишдир», дейилади.

Оддий қилиб тушунтирадиган бўлсак, ушбу қонун асосида иш юритадиган корхона ва ташкилотлар давлатга қарам бўлиб қолмайдилар. Ўзлари эришган фойдани ўзлари ишлатадилар. Манфаатдорлик йил сайин ошиб бораверади. Манфаатдорлик бор жойда эса, иш унуми бўлади.

Оддий мисол: Тошкент тўқимачилик комбинатида шу йил бошидан ижара усулида иш юритишга ўтилди. Тўқувчилар, уста ёрдамчилари бугунги кунда 10 минг сўмдан маош олмоқдалар. Комбинатда қурилиш ишлари жадаллик билан олиб борилмоқда. Янги иш жойлари барпо бўлмоқда. Эскириб қолган асбоб-ускуналар янгиланмоқда. Ишчи-хизматчиларни уй-жой билан таъминлаш масалалари ҳал қилинмоқда.

Унга қўшни бўлган Тошкент тўқимачилик машинасозлиги бирлашмасида ҳам янги қонун асосида ишга ўтиш учун тайёргарлик олиб борилмоқда. Бир ишга қўл уришдан олдин, албатта унинг моҳиятини тушуниб олмоқ керак.

Биз корхона ишчи-хизматчилари билан суҳбатлашдик. Улар агар ҳозир корхона хусусийлаштириладиган бўлса, аҳволимиз янада баттар бўлади, деган фикрни билдирдилар. Ишчиларнинг гапларида ҳам жон бор. Кейинги йилларда корхонада бир қанча ишчи-хизматчилар қисқартирилди. Тўғри, шунинг эвазига ойлик маошлар оширилди. Аммо иш кўпайиб кетди. Эндиликда олдинги йиллардагидек, ҳеч иш қилмасдан маош оладиган даврлар ўтиб кетди. Кечикувчи, иш қолдирувчиларга қарши қаттиқ кураш бошланди. Назорат кучайтирилди. Шунинг учун бўлса керак, иш сифати ҳам кундан кунга яхшиланмоқда.

— Қорхонада анкета тарқатилди, — деб гап бошлайди завод меҳнатни ташкил қилиш ва техника хавфсизлиги бўлими бошлиғининг ўринбосари Р. Қодиров. — Анкета заводни давлат тасарруфидан чиқариш ва уни хусусийлаштириш борасида корхона ишчи-хизматчиларининг шахсий фикрларини билиш мақсадида чиқарилган. Корхонани хусусийлаштириш жамоа корхонасига акцияли жамиятга, ижарага олиш, корхонани танлов йўли билан ва кимошди савдосида давлатга тааллуқли бўлмаган юридик ва жисмоний шахсларга сотиш шаклида амалга оширилади. Мен шуларнинг биринчи шаклини, яъни корхонани жамоа корхонасига, акцияли жамиятга, бошқа йўсиндаги хўжалик жамияти ёки ширкатига айлантириш тарафдориман. Корхона айрим шахслар қўлида эмас, аксинча жамоа ихтиёрида қолиши керак.

Бирлашма 3-механика цехи бошлиғининг ўринбосари Қудрат ака Абдуллаев ҳам худди шундай фикрни билдиради:

— Бозор иқтисодиёти шароитида шу нарса маълум бўлаяптики, завод дунё миқёсида энг паст даражада туради. Корхонадан чиқаётган йигирув машиналарини сотиш йил сайин қийинлашмоқда. Халқ истеъмол моллари ҳам сифат жиҳатидан паст. Шундай бўлгандан кейин, корхонани ким ҳам сотиб олиши мумкин? Ҳозирча давлат тасарруфидан аста-секинлик билан чиқиш йўлини қидиришимиз керак.

Корхонада 4 минг нафар атрофида ишчи-хизматчилар меҳнат қилишади. Уларнинг тақдирини ўйлаш керак. Шошма-шошарлик билан, таваккалчасига иш қилиб бўлмайди. Оддий ишчиларку хусусийлаштириш бўйича ҳеч нарса билишмайди, ҳатто цех бошлиқлари ҳам бу ҳақда тўлиқ маълумотга эга эмаслар. Завод имкониятлари сарҳисоб қилиниб, аниқ маълумот берилмаган.

Тошкент тўқимачилик машинасозлиги бирлашмасида хусусийлаштириш ҳақида ҳозиргина бош қотирилмоқда. Бу жараённинг бирданига амалга ошиши мумкин эмас. Ўйлаймизки корхона меҳнаткашлари қонун асосида иш тутиб, илғор корхоналар қаторидан ўрин оладилар.

Бобомурод ИМОМОВ.

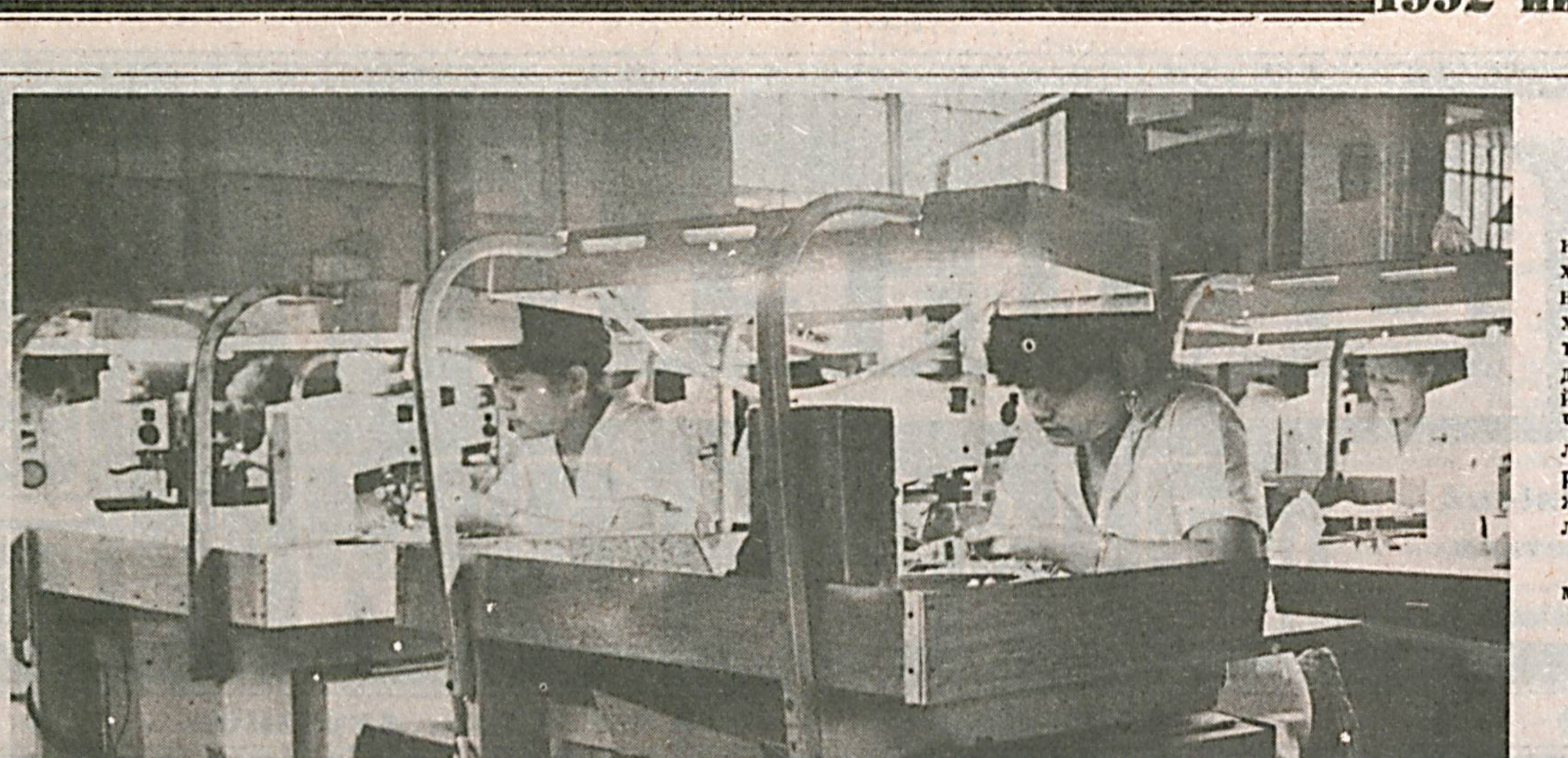

⊙

Шаҳримиздаги «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳозирги бозор иқтисодиётининг қийинчилик шароитида ҳам инқирозга юз тутмасдан тўла қувват билан ишламоқда. Бу айниқса корхонанинг йиғув цехига тааллуқлидир. Чунки цех жамоаси маҳсулотларнинг жаҳон талабларига жавоб бериши учун жон куйдириб, ҳаракат қилишмоқда.

СУРАТДА: цехнинг умумий кўриниши.

Андрей Пишченко сурати.

⊙

Келажагимиз—мактабда

Ҳамдўстликда уни билишади

ФАН-техника ривожланиши билан компьютерларнинг ҳаётимизга кириб келаётганини кўриб турибмиз. Бугунги кунда бундай замонавий «ақлли машиналар» омонат кассалари, автомобиль саройлари, телефон станциялари, халқ таълими ва бошқа жойларда кенг қўлланилаётгани сир эмас. Ҳали шундай пайтлар келадики, киши чойхонада ўтириб бемалол яқин ўртадаги кутубхонада қандай адабиётлар борлигини билиб олаверади.

Ўтган йили Ўзбекистон «ойнаи жаҳон»и орқали компьютер саводхонлиги ўргатилгани кўпчиликнинг ёдида бўлса керак. Машғулотларда иштирок этган Билмасвойнинг ўзига хос саргузаштлари айниқса болажонларимизда қизиқиш уйғотди. Бундай сабоқларни Шайхонтоҳур районидаги 40-мактабнинг математика ва информатика ўқитувчиси, услубчи-бунёдкор, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси Турғун Азларов маромига етказиб ўтган эди.

Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, бу муаллим республикамизнинг ўрта ўқув муассасаларида информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари предмети ўқитилиши жорий этилган дастлабки вақтданоқ фаоллик кўрсата бошлади. Тошкент Давлат университети қошида ўқитувчиларни мазкур фан бўйича дарс бериш учун қайта тайёрлаш курсларини биринчи бўлиб ташкил этди ва бошқарди. Мазкур курсларда у асосий маърузаларни ўқиб, алгоритмик тилнинг ўзбекча вариантига асос солди.

Турғун ака информатика бўйича телекўрсатувлар тайёрлашда ҳам фаоллик кўрсатганини айтиб ўтиш зарур. Дарсликлар, ўқув дастурлари ва ўқув методик қўлланмалар билан таъминланмаган бир даврда ўқитувчи ва ўқувчиларга бу ўқув кўрсатувлари ягона манба бўлди, дейиш мумкин. Шу билан бирга унинг иш тажрибаси «Ўқитувчи экрани» кўрсатуви орқали республикамизга оммалаштирилди.

— Компьютер мактабга фақат ўрганиш объекти сифатида киритилаётгани йўқ, — деди биз билан суҳбатда Турғун ака Азларов. — У педагогика технологиясининг барча жабҳаларини қайта қуришнинг асосий воситасига айланиши керак. Электрон-ҳисоблаш машиналарини барча умумтаълим предметларини ўрганишда қўллаш, ўқув дастурларини қайта кўриб чиқиш, ўқитувчилар учун методик қўлланмалар яратиш ҳамда мактаб предметларини ҳисоблаш техникаси кабинети базасида ўқитишга мўлжалланган дастур таъминотини вужудга келтириш каби катта ҳажмдаги илмий-методик ишларни амалга оширишни талаб қилади. Шуниси диққатга сазоворки, информатика ўз-ўзидан бирорта ҳам мактаб предметини алмаштирмайди ёки сиқиб чиқармайди. Бундан ташқари гуманитар ва аниқ фанларнинг умумий миқдори ва улар ўртасидаги нисбатга таъсир этмайди. Ўқув жараёнига информатиканинг киритилиши ўқувчилар дарс тайёрлаши учун кетадиган вақтни қисқартириш учун муҳим восита бўлиши, мактаб дастурини ихчамлаштиришга ва касбга йўналтирувчи характерда бўлиши зарур. Мактабни компьютерлаштиришнинг ҳозирги кун ва келажакдаги масалаларини ҳал этишда «Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари» предмети алоҳида ўрин тутади.

Ўз фаолияти давомида компьютерлар билан сирлашиб келаётган муаллимнинг фикрларига қўшилмай иложимиз йўқ. Зеро, компьютерлаштиришни келажакка элтувчи йўл, деб бежиз айтишмаган. Шу боис Турғун ака иқтидорли ўқувчилар билан ишлаш борасида бир мунча ишларни амалга оширди. У кишининг шогирдларидан У. Қурбонов район олимпиадасида биринчи ўринни, республика баҳсларида эса иккинчи ўринни қўлга киритди. 1989 йилда А. Абдулҳақов район ва шаҳар олимпиадаларида фахрли биринчи ўринни эгаллади. Бу йил эса Ш. Аширов Ҳамдўстлик давлатлари орасида ташкил этилган беллашувларда иштирок этиб, иккинчи ўринни қўлга киритишга муваффақ бўлди. Бундай мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин.

Турғун ака 1986 йилдан бери республика халқ таълими вазирлиги қошидаги ўқув-услубий кенгашининг аъзоси, 1989 йилдан бошлаб эса «Мактаб информатикаси шўъбаси»нинг раиси. Уни малакали мутахассис сифатида нафақат республикамиз, балки Ҳамдўстлик давлатларида ҳам яхши билишади.

— Яқин келажакда шундай бир замонлар келадики, компьютерлар кириб бормаган соҳа қолмайди, — деди Турғун ака суҳбатни давом эттириб. — Кези келганда шуни айтиш кераки, ўқитувчилар учун информатика бўйича масалалар тўплами ҳанузгача нашр этилмаган. Хайрият Ўзбекистон халқ таълими вазирлиги томонидан «Информатика ва техника асосларини ўқитиш» дастури ва режа чиқди. Мактабимизда чуқур ўргатиладиган синфлар, «Кибернетика» илмий бирлашмаси ҳамда Тошкент Давлат университети ҳамкорлигида лицей синфлар ташкил этилди.

Саъдулла ШОДИЕВ.
СУРАТДА: Турғун Азларов.

Қиш тайёргарликни ёқтиради

ЎЗИМИЗГА ҲАМ БОҒЛИҚ

МАНА кунлар ҳам қисқариб, салқин тушиб қолди. Бу албатта ҳамшаҳарларимизни, айниқса кўп қаватли уйларда истиқомат қилувчиларни ташвишга солади. Уларнинг «Қишда хонадонимиз яхши иситилармикин?» деган хаёлга бориши табиий. Жамоатчи мухбиримиз шаҳар иссиқлик тармоқлари ишлаб чиқариш корхонасининг раҳбари Бобур Усмоновга шу ва бошқа саволлар билан мурожаат қилди.

— Бобур ака, мана сиз раҳбарлик қилаётган корхона шаҳардаги уй-жой биноларини иссиқлик билан таъминлаб туради. Шундай экан, корхона ишчи ва хизматчилари қишга қандай тайёргарлик кўришяпти?

— Бизнинг корхонамиз Тошкент шаҳридаги асосий сув йўллари, иссиқлик қувурларини бошқариб боради, яъни бутун Тошкент шаҳридаги иссиқлик марказларидан чиқадиган иссиқ сувни аҳолига етказиб беради. Бу йил ҳам ҳар йилдагидек анча ишларни бажардик. Апрель ойидан бошлаб таъмирлаш ишларини, бошқача қилиб айтганда эски, чириган қувурларни алмаштиришни бошладик. Режа бўйича қишгача 6,6 километр чириган қувурларни алмаштиришимиз керак эди. Мана бугунга келиб 7 километр қувурларни алмаштирдик. Яъни мўлжаллаганидан зиёдроқ ишларни бажардик. Ундан ташқари 3 километр янги қувурларни қуриб ишга туширмоқчи эдик. Ўшандан ҳозир 1,9 километри ишга туширилган. Яна 1,1 километри октябрь ойининг ўрталарида ишга туширилади. Умуман олганда мўлжалланган асосий ишларни бажардик.

Яна бир гап. Ҳамшаҳарларимиз кўриб турганидек, ҳозир баъзи бир кўчалар қазиб ташланган. Кўп кўчалар беркитилган. Бу эса ўз навбатида транспортларнинг юришига ҳамда ҳамшаҳарларимизга анча қийинчилик туғдираяпти. Лекин бу ишларни қилишга мажбурмиз. Чунки шу чириган қувурларни алмаштирмасак, қиш пайтида аҳоли қийналиб қолади, уйларда иссиқ сув бўлмайди. Шунинг учун кўчаларни беркитиб, иссиқлик қувурларини алмаштирмоқчимиз. Бу ишлар асосан мана шаҳар марказидаги Гоголь, Полторацкий, Уста Ширин, Узоқов кўчалари ва бошқа жойларда олиб борилаяпти.

Ҳозирги асосий мақсадимиз шаҳарга иссиқлик беришни бошлаш, яъни иссиқлик марказларини ишга тушириш. Шунда 15 октябрдан бошлаб ҳарорат қандай бўлишига қарамасдан болалар боғчалари, мактаблар, шифохоналарга иссиқлик беришни бошлаймиз. Шунинг учун ҳозирги олдимизга қўйилган асосий мақсадимиз яқин орада ҳамма бошланган таъмирлаш ишларини ниҳоясига етказишдир. Албатта бу ишларни бажарганимиздан кейин ҳамма қазилган кўчаларни ёпишни бошлаймиз ва 15—20 ноябргача шу кўчаларнинг ҳаммасини асфальтлаб, транспорт ҳаракатини олдингидек жойига қўямиз.

— Яна бир савол. Бу йил шаҳарни иссиқлик билан таъминлаш учун сув етарли бўладими? Чунки ўтган йили Юнусобод райони ва бошқа жойларда иссиқлик етишмаганини туфайли ҳамшаҳарларимиздан кўплаб шикоятлар тушган эди.

— Ҳа ўтган йили бизга ҳам кўплаб шикоятлар тушган. Бу йил Юнусобод райони Қорақамиш мавзесида янги қозон ишга туширилиши мўлжалланяпти. Бунинг натижасида иссиқлик марказининг қуввати 100 гикакалорийга ошади ва албатта Юнусобод, С. Раҳимов районларида бултургига нисбатан анчагина аҳвол яхшиланади. Лекин шуни айтиш керакки, юқоридаги районларда иссиқ сувни бетартиб ишлатиш ҳоллари жуда сероб.

Шунинг учун 10 ва 4-қозонхоналарнинг қувватлари кўпинча етмай қолади. Бу қозонхоналарда мўлжалдагидан 1,5—2 баробар кўпроқ сув сарф қилинаяпти. Шунинг учун илтимос қилардикки, аҳоли иссиқ сувни тежаб ишлатса. Чунки иссиқ сувни хоҳлаганча бериб бўлмайди. Ўша қозонхоналарнинг лойиҳа бўйича кўрсатилган қуввати бор. Агарда шу лойиҳадан ортиқча ишлатилса, қозонхоналар муддатидан илгари ишдан чиқиши мумкин. Бу эса навбатдаги иссиқ сув танқислигига олиб келади. Хуллас, қишда хонадонларимизнинг иссиқ бўлиши ўзимизга ҳам боғлиқ.

Султонмурод УМАРОВ.

⊙

Кафия Габдуллина Бектемир районидаги 104-алоқа бўлимида қарийб 31 йилдан бери ишлаб келади. У шу йиллар мобайнида қанчадан-қанча кишиларга беминнат хизмат қилмади дейсиз. Шунинг билан бир қаторда у ўзига муносиб бир қанча шогирдларини ҳам тарбиялади. Ҳозир унинг шогирдлари мижозларга газета ҳамда қарилик нафақаларини ўз вақтида етказишда бошқаларга намуна бўлган ҳолда меҳнат қилишмоқда.

СУРАТДА: Кафия Габдуллина шогирдлари С. Исмоилов ҳамда П. Ивановалар билан суҳбатлашмоқда.

Усмон Усмонов сурати.

⊙

Шарҳли хат

Талаб қондирилади

ШАЙХОНТОҲУР районининг Каттабоғ кўчасидаги «1 Май» (Эшонгузар) номли маҳаллада икки мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Гап шундаки, бундан уч-тўрт йил муқаддам маҳалламизда биргина озиқ-овқат дўкони мавжуд эди. Район санитария-эпидемиологик станцияси хизматчилари, дўкон эскирибди, уни таъмирлаш лозим, деган важ билан ушбу савдо нуқтасини вақтинча беркитиб қўйишди. Район озиқ-овқат савдоси бўлими эса дўконни қайтадан қурамиз, дея уни бутунлай бузиб ташлади. Кейин «Қорни тўқнинг қорни оч билан нима ғами бор» қабилида иш тутилиб, дўконни қайта тиклаш ҳақида бутунлай ўйламай қўйилди.

Ушбу савдо нуқтасини қайта қуриб бериш ва халқни талон билан олинадиган озиқ-овқатлар билан тўла таъминлашни илтимос қилиб маҳалла аҳолиси, фахрийлари бир неча бор район озиқ-овқат савдоси бўлимига мурожаат қилишди. Аммо у ердан ҳеч қандай жавоб бўлмади. Ҳозир аҳоли озиқ-овқат олиш учун бизга қўшни бўлган «Ильич» маҳалласи дўконига қатнамоқда. Ушбу маҳалланинг 3 мингдан ортиқ аҳолиси бор. Шунинг учун бўлса керак дўконда ҳамиша озиқ-овқат маҳсулотлари танқис. Ана шундай сансалорлик туфайли бизнинг аҳоли эса ойлаб ўзига тегишли маҳсулотларини тўла ололмаяпти.

Қишли-қировли кунлар ҳам тобора яқинлашиб келмоқда. Наҳотки яна бу йил ҳам қор ва ёмғирда ўзимиздан анча олисда бўлган маҳалла дўконига югурамиз. Шу хат газетада босилса-ю зора Шайхонтоҳур район озиқ-овқат ишлаб чиқариш акционерлик концерни раҳбарлари ўзимизнинг дўконни тиклаб беришса.

М. ОРТИҚОВ, истеъфодаги подполковник.
С. АСҚАРОВ, филология фанлари номзоди.
Қ. ТУЛАГАНОВ, ишчи.

Таҳририят ушбу мактубни Шайхонтоҳур район озиқ-овқат ишлаб чиқариш акционерлик концернининг бошлиғи Ғайрат Боймуҳамедовга юборган эди. Яқинда унинг имзоси билан қуйидаги мазмунда хат олдик.

«Чиндан ҳам «1 Май» (Эшонгузар) маҳалласида эски дўкон мавжуд бўлиб, унда маҳсулот сақлаш учун музлатгич, омборхоналар йўқ эди. Натижада бу ерда халққа сифатли озиқ-овқат етказиб беришнинг иложи бўлмасди. Шу туфайли район санитария-эпидемиология станцияси ва ёнғиндан сақлаш бўлими томонидан дўкон ёпиб қўйилди. Эски дўкон ўрнига эса барча талабларга жавоб берувчи янги дўкон қуриш учун лозим бўлган майдон йўқ. Шуни назарда тутиб ушбу маҳаллага қўшни «Илғор» маҳалласида 63/1-дўкон қурилиши тезлаштириб юборилди. Ушбу қурилиш ниҳоясига етгач, «1 Май» маҳалла аҳолисига ҳам шу дўкон орқали хизмат кўрсатилади.

Аҳолини етарли маҳсулотлар билан таъминлаш ва уларга намунали хизмат кўрсатишни назорат этиш иши район концернининг савдо ва ташкилий бўлимлари зиммасига юклатилди».

ХАЛҚАРО АНЖУМАННИНГ ҲАЯЖОНЛИ ДАМЛАРИ

ШАҲРИМИЗДАГИ кино аҳлининг анъанавий учрашувлари ҳақида ўйлаганимда хаёлимни турли, баъзан бир-бирига зид бўлган фикрлар чулғаб олади: ўнлаб фильмларнинг барчаси ҳам анжуман руҳига мос келмаслиги ажаблантиради. Шу билан бирга «Амок» ҳамда «Бомбей тун оғушида», «Мандат» ва «Аччиқ шоли», «Лайли ва Мажнун» ҳамда «Ишқ ўти» каби асарларнинг бадиий баркамоллиги, олижаноб ғояларни тараннум қилгани, минг-минглаб томошабинларни мафтун этгани ҳам хаёлимдан ўтади. Тошкент киноанжумани Москва фестивалининг нусхаси бўлиб келгани, «социалистик Ўзбекистон» ўз хоҳиши билан мазкур учрашув, кўрик дастурига бирорта ўзгартиш кирита олмаганлиги ҳақида эса афсуслар билан ўйлайману халқимиз, ўзбек киноихлосманди ўша «қолип»ларни, «андоза»ларни бузиб ўз меҳрини ифода этишга ҳамиша имконият излаб келганидан мамнун бўламан. Анжуман меҳмонларини, иштирокчиларини темир деворлар, миршаблар «девори» билан ўраб олиш одат тусига кириб қолганидан таажжубланиб келганман-у (ахир фестиваль ким учун!?, санъаткорни унинг мухлисидан қўриқлаймизми?!) таъқибга қарамай, шахсий учрашувларда дўстона муносабатлар ўрнатилган дамлар ҳам бўлганини муштарийларга бажонидил эслатардим.

Марокашдан келган Сухайль Бен-Барконинг донолиги, япониялик Комаки Курихаранинг ноз билан сўзлаши, самимияти, Хўжа Аҳмад Аббоснинг билимдонлиги. Ганжизоданинг гапга чечанлиги, Сембен Усмоннинг фикри теранлиги, Вали Латифийнинг билимга ташналиги, Тереза Диопнинг жозибаси, назокати — буларни кўриб, тинглаб завқ олган унутилмас дақиқалар ҳам бўлган. Шундай учрашувлардан бири ҳақида ҳикоя қилиб берай.

Туркан Шорай билан нонуштадан сўнг учрашдик. Сарв қоматига, шаҳло кўзларига, жозибали табассумига мафтун бўлганларнинг сон-саноғи йўқ эди. «Юлдуз» гўзаллигини ўзи ҳам билар, атрофга аста боқар, бир зум объективга қараб суратчини ҳам бахтиёр этарди. Ниҳоят Туркан хоним, таржимон ва камина суҳбатлашиши учун имконият туғилди. Салом-аликдан сўнг бир-икки сўз айтдик ва таржимон кўмагисиз ҳам бир-биримизни тушунишимиз маълум бўлиб қолди. Ўзимиз қолдик.

— «Қизил дуррача» деб аталган турк фильмидаги Осиё номли қизнинг иффати, соддалиги, илк севгиси, юрак изтиробларини тасвирлашингиз жуда маъқул бўлди. Шуниси муҳимки, бирорта сўзсиз қаҳрамоннинг ҳолати очила боради. Кинода аслида шундай бўлиши керак. Экранда янграйдиган ёки ёзиладиган сўз тасвирга нисбатан ҳам, ижро техникасида ҳам иккинчи ўринда туриши талаб этилади. Бундай фикр куни кеча «Қизил дуррача»ни кўрганимда, ижроингиздан завқ олганимда келди. Ҳозир ҳам тилимиз бир-бирига яқинлиги, сезилар-сезилмас имо-ишорангиз маъноли, ёқимлилиги туфайли таржимонсиз мулоқотда бўлаяпмиз. Кези келганда шуни ҳам айтмоқчиманки анжуман кунлари кўрсатилаётган «Қизил дуррача»да режиссёр Атиф Иилмаз баъзан имкониятингизга ишонмаганми, ҳар қалай, ички монологдан, кадр ортида янграб турадиган матндан фойдаланган. Аслида эса бунга зарурият бўлмаган. Айтиб ўтганимдек, ижрочилик техникангиз камол топгани, йирик планда қаҳрамонингизнинг мураккаб ички дунёсини ифода эта олганингиз туфайли сўз, ортиқча диалог, ёзма ёки оғзаки таърифга ўрин қолмаган ҳам.

— Осиёнинг характери, юриш-туриши, ҳаттоки драматик тақдири Туркияда истиқомат қилаётган кўпгина аёлларникига ўхшайди. Шу боис бу роль устида ишлаш оғир туюлмади. Турк аёлларига хос бўлган кўпгина фазилатларни шу қизда кўрдим. Иффат ва кучли эҳтирос, меҳр ҳамда садоқат каби сўзлар билан Осиёга таъриф бериш мумкин. Қизиғи шуки, бу образни қирғиз ёзувчиси Чингиз Айтматов «Сарвқомат дилбарим» қиссасида илк бор таърифлаган. Сўнгра у сценарий саҳифасига ва экранга кўчган. Мен танлаган талқин йўли сизга маъқул бўлганидан хурсандман. Сиз айтган кадрда ва кадр ортида эшитилиб турадиган сўз режиссёр ихтиёри билан киритилган.

— Айтингчи, сиз айтган қиссадаги довон ошиш билан боғлиқ бўлган воқеалар экранда тасвирланмаганига, асосий диққат Осиё, Илёс ва Бойтемирнинг ички кечинмаларини очишга қаратилганига сабаб нима?

— Бизнинг томошабин мелодрамани севади. Шуни назарда тутиб машҳур қисса асосида Асал ва унинг севгиси, Илёснинг хиёнати, Бойтемирнинг олижаноблиги ҳақида ҳикоя қилишни мақсад қилиб қўйган эдик. Чамамда мақсадимизга эришдик.

Мен ҳам мақсадимга эришдим — Туркан Шорайдек порлоқ юлдуз билан суҳбат қурдим.

ИФФАТЛИ ТУРК ЮЛДУЗИ

Ҳамидулла АКБАРОВ.

ЖЎЯЛИ ЖАВОБЛАР

БУТУН санъат аҳли орзиқиб кутган Осиё, Африка ва Лотин Америкаси кино санъаткорларининг анъанавий XI Тошкент халқаро кинофестивали ўз ишини давом эттирмоқда.

Бу йилги кинофестиваль олдингиларидан фарқ қиляпти. Унда кино мухлислари бир қанча давлатларнинг кино юлдузлари билан учрашадилар, суҳбатлашадилар, айни чоқда бир-бирлари билан фикр, тажриба алмашадилар. Табиийки, янги-янги, ғаройиб кинофильмлар бизни бир-биримизга янаям жипслаштиради.

Ана шундай орзиқиб кутилган ширин ва таассуротли учрашувларнинг бири «Фильм «С» журнали таҳририятида бўлиб ўтди.

Учрашувда Мустақил Ўзбекистон Республикамизга ташриф буюрган ҳиндистонлик кино санъати усталари — «Игль фильмс» фирмасининг президенти, Факир Чанд Меҳра, шу фирма режиссёри Умеш Меҳра, киноактёр Анил Капур, машҳур ҳинд кино юлдузи Раж Капурнинг ўғли Рандхир Капур жаноблари билан маҳаллий журналистлар ҳамда Республика матбуоти журналистлари ўртасида қизиқарли савол-жавоб бўлиб ўтди.

Маълумки, ўзбек халқи Ҳиндистон киноларини севиб томоша қиладилар, кўпчилик киноактёрларини кино орқали яхши танийдилар. «Ўзбекистон овози», «Халқ сўзи», «Тошкент оқшоми», «Туркистон» ва бошқа газета ва журналларнинг кечага ташриф буюрган журналистлари меҳмонлардан халқимизни қизиқтирган турли-туман саволларига жўяли жавоб олдилар.

Жумладан, ҳинд кино санъати усталари республикамизнинг таниқли режиссёри Латиф Файзиев билан яна ҳамкорликда бир неча кинофильмлар яратажакларини, бундан буён ҳинд ва ўзбек кино санъати усталари бир-бирларидан кино санъати соҳасидаги қалин дўстликларини янада мустаҳкамлашларини алоҳида таъкидладилар. Анил Капур билан бўлиб ўтган суҳбатлар ҳам қизиқарли ўтди.

Кечани Ўзбекистон — Ҳиндистон қўшма корхонаси «Самандар» фирмасининг директори, «Фильм «С» журнали бош муҳаррири Муътабар Каримова олиб борди.

Зоир ТУРСУНОВ,
Марат ИСЛОМОВ.

СУРАТЛАРДА: учрашувдан лавҳалар.

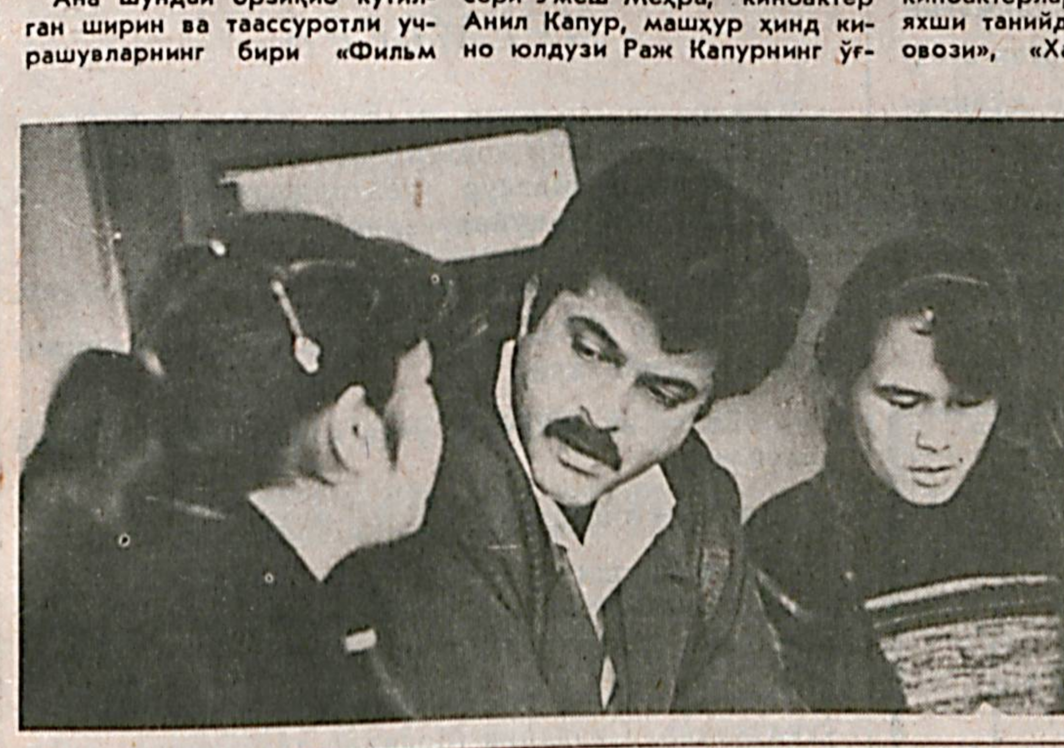

ХИТОЙЛИКЛАРНИНГ УЧ ФИЛЬМИ

ХИТОЙ кинематографиясининг Тошкентдаги охирги X кинофестивалгача бўлган фаолиятини «Нилуфарлар қишлоғи», «Қадимий қудуқ» ва «Қизил гаолян» фильмлари орқали тасаввур қилса бўлади. Наҳотки учтагина фильм билан Хитойдек йирик давлат кинематографияси ҳақида фикр юритиш мумкин деган савол туғилиши ўринлидир.

1988 йилда собиқ Иттифоқнинг олти шаҳрида ХХР кино усталарининг 21 фильми кенг намойиш этилган. Аммо, юқорида номи зикр этилган айнан шу уч фильм қандайдир сабабларга кўра келтирилмаган. Ўзингиз айтинг-чи, 20-йиллардаги рус киноси ҳақида «Потёмкин броненосеци», «Она» ёки «Ер» фильмларисиз гапириш мумкинми?

Ҳақиқий замонавий фильмгина Хитойдаги «Маданий революция» ҳақида бор ҳақиқатни очиб беради. «Маданий революция» ҳам биздаги шахсга сиғиниш йилларида қилинган оммавий ҳаракатларга ўхшаб маъмурий-буйруқбозлик сиёсати учун дастак бўлган. Бу даҳшатли сиёсий хато туфайли минглаб беайб шахслар қурбон бўлганлар, миллионлаб сонли халқлар очиқ қамоқ шароитида яшашга маҳкум этилганлар, бутун бошли мамлакатнинг зиёлиси қўрқоққа айланган, ишчи ва деҳқон онгсиз равишда эксплуатация қилинган.

«Нилуфарлар қишлоғи» фильмида синфий кураш ниқоби остидаги бемақсад кураш очиб берилади. Ижтимоий тенглик барқарор бўлиши учун фақат бойлар эмас, ўз кучи ва машаққатли меҳнати туфайли яхши яшашга интилаётганлар ҳам сиёсат қурбони бўладилар. Фильм қаҳрамони Ху Юйинь ва унинг эри ўз кучи билан уй қуради. Бу уйда қишлоқ аҳли учун арзон ва мазали таомларни тайёрлайдиган ошхона очадилар. Бундай «гуноҳлари учун» меҳнаткаш ва жафокаш оила жазога гирифтор бўлади. Ўзлари сургун қилинадилар, қурилган уй ва топилган бойликлари мусодара қилинади. Аламига чидолмай эри ўз жонига қасд қилади, хотини эса кўча супуришга маҳкум этилади (тарихий воқеликка мурожаат — «Ислоҳотнинг бош лойиҳачиси» Дэн Сяопиннинг ўзи ўз вақтида узоқ қишлоққа чўчқахона тозалашга бадарға қилинган). Яқиндагина эри билан очилиб-сочилиб бахтли ҳаёт кечираётган гўзал аёл чекка қишлоқдаги энг ифлос кўчани супураётиб қарама-қарши томондан худди ўзи каби жамиятга ортиқчалик қилган эркакни учратиб қолади. Бу учрашувдан сўнг яшаш учун умид учқунлари пайдо бўлади. Оқибатда улар қонун ва расмиятчиликларни чеклаб ўтиб топишадилар. Аммо қонун посбонлари бу бахтсизларнинг сўнгги бахтига ҳам зомин бўлади.

«Қадимий қудуқ» фильми кўп синовларни бошидан кечирди. У ҳам Хитойда ўтказиладиган миллий фестивалда, ҳам Японияда ўтказиладиган фестивалларда совриндор бўлган. Бу фильмни кўриб яна бир бор замонавий кинематография халқ нафас олаётган муҳитдан чиқиб келиши кераклигини ҳис қиласиз. Узоқ ва ташқи оламдан деярли ажралиб қолган тоғдаги қишлоқда одамлар сув топиши учун қудуқ қазийдилар. Аммо, минг азоб билан қазилган қудуқдан сув чиқмайди. Улар яна, яна ва яна бир неча марта бефойда уринадилар. Кимдир ақлдан озади, кимдир ташналик ва жисмоний азобдан жон беради. Аммо инсон яшаш учун курашади.

«Қизил гаолян» фильми биринчи кадрданоқ томошабин ихтиёрини асир этади. Бу фильм воқеаларини худди мусиқа ёки тасвирий санъат асари каби сўзлар билан ифодалаб бўлмайди. Бирин-кетин ривожланаётган муносабатларнинг ўзи сизни ҳаёт сари етаклайди, воқеалар гирдобига кириб кетганингизни билмай қоласиз.

Ушбу фильмлар томошасидан сўнг ҳатто хитойлик киносанъаткорларнинг ўзлари ҳам кинофильмларда Ватанларидаги ижтимоий зиддиятларни ва хатоликларни бутун жаҳон оммасига намойиш қилиш ўринлимикан, деб мулоҳаза юритганлар. Аммо ўтмиш кирдикорларининг вужудимиздан чуқур илдиз отгани, ҳаётимизни яна ҳам мушкуллаштирадиган удум ва ақидалардан ҳоли бўла олмаётганлигимизни қандайдир йўл билан ифодалаш керак-ку!

Саид АЗИЗ.

МЕҲМОНЛАР УЧУН

ГЎЗАЛ пойтахтимизда йирик анжуман — XI Тошкент халқаро кинофестивалининг кўнгилдагидек ўтиши учун шаҳримиздаги турли корхона ва ташкилотлар муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Жумладан, Киночилар уйида Ўзбекистон рассомлар уюшмасининг бадиий жамғармаси қошидаги «Усто» бирлашмасининг моҳир усталари томонидан сайқал берилган халқ амалий санъати буюмларининг савдо-кўргазмаси очилди. Кўргазмада ганчкорлик, кулолчилик, кандакорлик, мисгарлик, ёғоч ўймакорлиги, газламага гул босиш, лак миниатюраси ва миллий пичоқчилик намуналари, гиламчалар, заргарлик буюмлари — умуман 15 турдаги халқ амалий санъатига хос 1000 га яқин турли нафис ишлар намойиш этилмоқда. Савдо-кўргазманинг экспонатлари орасидан моҳир ёғоч ўймакорлари Сирожиддин Раҳматуллаев, Акмал Азларов, Ҳасан Обидов, лак миниатюраси усталари Тойир Болтабоев, Хуршид Назиров, Иброҳим Жўраев, Содиқ Қорабоев, пичоқчи Аҳмад Хўжаев ҳамда заргар Шарофиддин Низомовларнинг бетакрор санъат намуналари ҳам ўрин олган. Ўйлаймизки, улкан кино анжуманига ташриф буюрган азиз меҳмонларимиз уйларининг тўридан ўзбек миллий буюмлари албатта ўрин олади. Бу эса миллий санъатимизнинг жаҳонга ёйилишида муҳим омилдир.

Савдо-кўргазма XI халқаро кинофестиваль якунига қадар давом этади.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

БУЮК САНЪАТКОРГА БАҒИШЛАНАДИ

МАШҲУР ҳинд киносанъаткори Раж Капур яратган фильмлар жаҳон киносанъати тарихида салмоқли ўрин тутади. Айниқса, унинг «Дайди», «Жаноб 420», «Сангам», «Бобби» каби бадиий экран асарлари томошабинлар севиб кўрадиган фильмлардан ҳисобланади.

Шуни айтиб ўтиш керакки, юқорида санаб ўтилган бу фильмлар Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари XI Тошкент халқаро кинофестивали кунларида пойтахтдаги «Нодирабегим» кинотеатрида кўрсатиладиган бўлди. Бунинг учун кинотеатр тайёргарлик ишларини кўриб қўйди.

Фестивалда атоқли санъаткор Раж Капур номи билан боғлиқ яна бир қизиқарли бадиий тасма танлов йўли билан намойиш қилинади. Умрининг охирида суратга ола бошлаган бу фильм «Хенна» деб аталади. Уни кинорежиссёрнинг ўғли Рандхир Капур ниҳоясига етказди.

Раж Капурга бағишланган ушбу экран асари Тошкентга олиб келинди.

Саодат ОДИЛОВА.

** Тарихимизнинг ўқилмаган саҳифалари*

Бешинчи уммон кашфиётчиси

ЎЗБЕКИСТОН Мустақил давлат бўлиши билан ўтмишимизга, маданий меросимизга бўлган қизиқиш янада ортди. Туркистонда истиқомат қилувчи халқлар бой маданий меросининг тарихий манбаларини холис таҳлил қилиш ва амалга етказиш зиёли-мутахассисларнинг муқаддас бурчига айлана бошлади. Жаҳон маданиятининг тараққиётига ўлкамиз алломалари бошқа фанлар қатори жўғрофия соҳасига ҳамда жуғрофий билимларнинг омма ўртасида тарқалишига муносиб ҳисса қўшганлар. XX аср бошларидаги жўғрофий меросимиз Маҳмудхўжа Беҳбудий, Мунаввар қори Абдурашидхон ўғли каби маърифатпарвар, ватанпарварлар номи билан боғлиқ.

Маълумки, Русия Туркистонни босиб олгач маданиятимиз оёқ ости қилинди. Жаҳон фани ва маданиятига улкан ҳисса қўшган ўзбек халқи ҳақида «саводсиз», «қолоқ» деган сохта маълумотлар тарқатилди. Маҳаллий халқ ўртасида мустамлакачилик сиёсатининг воситачиларини етиштириш мақсадида «рус-тузем» мактаблари ташкил этилди. Мавжуд мактаблар замон талабига жавоб беролмай қолгач уларни ислоҳ қилиш эҳтиёжи туғилди. «Янги усул» («жадид») мактаблари вужудга кела бошлади. Шундай қилиб, ижтимоий тафаккурнинг бир оқими сифатида жадидлар ҳаракати бошланди. Жадидларнинг нияти Оврўпо фани ва техникасини миллатга ўргатиб, Туркистон маданиятини қайтадан жонлантириш, рус истилочиларини ўлкадан қувиб чиқариб, мустақил бир Туркистон давлати қуриш эди.

Шу даврда жадидчилик ҳаракатининг раҳнамоси тарзида Мунаввар қори элга танилди. У ўз фаолиятида миллий мустақилликка интилди, бой ўлканинг камбағаллик сабабларини излади. «Жадидчилик ҳаракатининг асосий мақсади Туркистонни саводли ва маърифатли, тўқ ва фаровон, озод ва обод Ватанга айлантириш, биринчи навбатда мустақилликка эришиш, мустамлакачилик исканжасидан халос бўлишдир» деган эди.

Мунаввар қори 1901 йилда Тошкентда, уйида янги усул мактаби очиб, унда ўзи таълим бера бошлайди. Янги усул мактабларида жўғрофия фанидан қўлланма яратиш эҳтиёжи сезилди. Шунга кўра Мунаввар қори 1908 йилда «Ер юзи» номли жўғрофий рисола яратади. Мактабда жўғрофиядан таълим берувчи муаллимларнинг фикр-мулоҳазаларини инобатга олиб, «Ер юзи»нинг қайта ишланган ва тўлдирилган иккинчи нашри 1915 йилда чоп этилади. Бу китобдан 1929 йилгача (лотин алифбоси қабул қилингунга қадар) фойдаланиб келинган.

«Ер юзи» жўғрофий рисоласида вилоят, даража, ёнартоғ, жадвал, жумҳурият, жуғрофия, курра, мадор (тропик), мадор ёни, (субтропик) манба, мансаб, миқёс, мувозий, мураббаъ, мухтор, сайёҳ, сайёра, туш чизиғи, чўл, уфқ, харита, ҳарорат каби жўғрофий атамалар; Бангол, Булғория, Водиалкабир, Водиалғанна, Искандария, Лубнон, Можористон, Мўғулистон, Оврупо, Олмония, Румония, Русия, Тароблис, Туркистон, Чин, Юнонистон каби жўғрофий номлар қўлланилган. Булар ўзбек тилининг ўзига хос хусусиятларига асосланган, анъанавий, миллий атама ва номлар бўлиб, Ўзбекистон давлат тили ҳақидаги талабларга мос келади, айрим жўғрофий муаммоларни ҳал этиш учун асосий манба бўлиб хизмат қилади.

Мунаввар қори Абдурашидхон ўғлининг жўғрофий мероси алоҳида тадқиқот талаб этади. Қори домланинг айрим жўғрофий фикрлари ҳамон назарий ва амалий аҳамиятга эга. «Ер юзи» китобида ҳозирги Ўрта Осиё «Туркистон» деб ишлатилган. Туркистон туркий халқлари яшайдиган тарихий-жўғрофий, маъмурий ўлка бўлиб, ғарбда Каспий денгизидан бошлаб, шарқда Байшань тоғи (Марказий Хитой)гача, шимолда Урол тоғи ва ғарбий Сибирдан бошлаб, жанубда Копетдоғ ва Ҳиндикуш тоғларигача бўлган ҳудудни ўзига қамрайди.

Русия Туркистонни босиб олгач, 1867 йилда «Туркистон генерал губернаторлиги» ташкил этилди. 1886 йилдан бошлаб Русия тасарруфидаги Туркистон расман «Туркистон ўлкаси» деб атала бошланди. Коммунистик ҳокимият даврида халқимиз, Ватанимиз Туркистон деган муқаддас номдан жудо бўлаёзди. Октябрь тўнтаришидан сўнг 1918 йилда «Туркистон Мухтор Ижтимоий Шўролар Жумҳурияти» тузилди. 1924 йилда «Туркистонда миллий давлат чегараланиши» ниқоби остида муқаддас Туркистон ҳудуди бешта жумҳуриятга парчалаб ташланди. 1925 йилдан бошлаб «Туркистон» номи бекор қилинди, «Ўрта Осиё» номи билан алмаштирилди. Бу билан марказлашган, улуғ ва муқаддас Туркистон ўлкаси парчалаб ташланган эди.

«Ўрта Осиё» номи жўғрофий жиҳатдан ясама ва мавҳум ном. Туркистон жўғрофий жиҳатдан уммонлардан олисда, марказий Осиёда жойлашган. Бир қитъанинг ҳам «марказий» ҳам «ўрта» қисми бўлиши мантиққа тўғри келмайди. Одатда икки қитъа ўртасида (Ўрта денгиз), икки материк ўртасида (Ўрта Америка) жойлашган ҳудудга «ўрта» сўзини, бирон материк марказида жойлашган ҳудудга «Марказий» сўзини қўшиб ишлатиш жоиздир.

Маърифатпарвар жўғрофиюн Мунаввар қори Абдурашидхон ўғли қўллаган «Туркистон» туркий халқларнинг минг йиллик азалий номидир. Қори домла ҳозирги «Марказий Америка»ни «Ўрта Амриқо» деб ишлатган. Дарҳақиқат, «Марказий Америка» эмас, балки «Ўрта Америка»дир. Чунки жўғрофий мавқеига кўра «Марказий» сўзини Шимолий Америка ёки Жанубий Америка материкларининг уммонлардан узоқлашган марказий қисмидаги ҳудудга нисбатан ишлатиш мумкин. Демак, Мунаввар қори Абдурашидхон ўғли харитачиликда йўл қўйилган чалкашликни бундан 80—90 йил муқаддам тузатиб кетган.

Қори домланинг дунё уммонлари ҳақидаги назарияси ҳам эътиборга сазовор. Бизда «Октябрь» тўнтаришидан кейин 1934 йилгача жаҳон уммони уч қисмга: Тинч уммони, Атлантика уммони ва Ҳинд уммонига бўлиб келинган эди. 1935 йилдан бошлаб Ижтимоий Шўролар жумҳуриятлари Иттифоқи Олий Кенгашнинг қарори билан «Шимолий муз денгизи» «Шимолий муз уммони»га ўзгартирилган. Демак, жаҳон уммони 4 га бўлинган. XX асрнинг 60-йилларидан бошлаб хорижий мамлакатларда жаҳон уммонлари 5 га бўлиниши қабул қилинди. Бешинчи уммон деб Жанубий уммон, яъни Антарктиданинг атрофига айтилди. Мунаввар қори эса хорижий жўғрофиюн олимлардан ярим аср муқаддам жаҳон уммонларини ҳозирги талаб асосида тўғри таснифлаб берган. Олимнинг ақл-идроки ва заковатига тан бермай иложимиз йўқ. Ҳозир Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтида жаҳон уммони Мунаввар қори таснифи асосида бешга бўлиб ўрганилмоқда. Мунаввар қори билан мулоқотда бўлган кишиларнинг таъкидлашича, у киши таълим жараёнида толиби илмларни ўзига оҳанрабодек жалб қила олган, жўғрофий атама ва номларни синчковлик билан ўрганишга алоҳида эътибор берган.

Мунаввар қори Абдурашидхон ўғли мураббий ва ҳассос педагог бўлиб, Туркистондаги биринчи университетнинг тамал тошини қўйган. 1918 йилда Тошкентнинг «Эски шаҳардаги ҳозирги «Ёш томошабинлар театри» ўрнида Туркистон халқ дорилфунуни мусулмонлар бўлими очилган бўлиб, Мунаввар қори Абдурашидхон ўғли шу университет мудири (ректори) этиб тайинланган эди. У университет ўқув фанлари дастурларини тузиш, муаллимларни дорилфунунга жалб этишга катта ҳисса қўшган инсондир.

Қори домла 1918—1920 йилларда жумҳурият халқ таълими ташкилотида Турк шўъбасининг бошлиғи бўлиб ишлади. 1920 йилда Маориф халқ комиссарининг академик шўъбасини бошқарди. Хорижий мамлакатларда таълим олувчи туркистонлик ёшларга раҳнамолик қилган.

Халқ фаровонлиги фидойиси, маърифатпарвар жўғрофиюн, толиби илмларнинг мураббийси ва истеъдодли педагог Мунаввар қори Абдурашидхон ўғлининг порлоқ хотирасини абадийлаштириш мақсадида, Тошкент Давлат университетига Мунаввар қори номини бериш, университет ҳовлисига унинг ҳайкалини ўрнатиш мақсадга мувофиқдир.

Миртортиқ МИРАБДУЛЛА ўғли,
профессор.

ҚИЗИҚАРЛИ ЎТДИ

НИЗОМИЙ номли Тошкент Давлат муаллимлар институтида «Баҳс» деб номланган давра суҳбати бўлиб ўтди. У Мустақил Ўзбекистоннинг кечаси, бугуни ҳамда эртасига бағишланди. Талабалар «Ўзбекистоннинг ўтмишини қандай баҳолайсиз?», «Унинг келажагини қандай тасаввур қиласиз?» ва бошқа бир қанча саволлар юзасидан баҳс-мунозаралар юритишди. Баҳсда фаол иштирок этиб, Ўзбекистоннинг келажаги учун жон куйдириб, дадил фикрлар айтган талабалар «Ўзбекистон Республикаси» деб номланган китоб ҳамда бошқа бир қанча эсдалик совғалари билан мукофотландилар.

Давра суҳбатини институтнинг сиёсий тарбия кафедраси уюштирди. Унга ёшлар иттифоқи комитети ҳомийлик қилди.

Шайдо ХУДОЁРОВА.

ТОШКЕНТДА КУЗ.

Андрей Пишненко сурати.

* Ҳаёт сабоқлари

СИНАЛМАГАН ЮРАК

БАЪЗАН синфдош-дугоналар, умуман танишлар билан суҳбатлашсам, албатта севги, меҳр-муҳаббат ҳақида тортишиб қоламан. [illegible]

[illegible]

орага суқилма», деса-я, деган ўйда эдим. Йўқ. Аксинча, самимий суҳбатлашди. Кейин юзма-юз гаплашдик. Шундан кейин у Дилноза опадан узр сўраб, бир неча бор қўнғироқ қилди, ўзи ҳам келди... Мен айниқса, Дилноза опанинг кундан-кун очилаётган чеҳрасидан қувондим.

Бир куни яна қўнғироқлашдик. Бегона киши билан нима ҳақда ҳам суҳбатлашардим, деган хаёл билан Дилноза опа ҳақида айтмоқчи бўлдим.

— Эҳ, Сайёрахон! Сизга ҳавасим келди... Қўйинг, ўша гапларни, ўзингиз ҳақингизда суҳбатлашайлик...

Қулоқларимга ишонмайман. Наҳотки?.. Дастакни аранг жойига қўйдим. Бу ҳақда Дилноза опага оғиз очмадим. Ўша ҳафтанинг охирида эса Дилноза опа қариндошиникига — Туркистонга кетадиган бўлди. У кузатиб қўйишини айтиб, мен билан хайрлашди. Эртасига қандай кузатиб қўйганини сўрай-чи, деб қўнғироқ қилдим. Унинг ўша кундаги сўзларига аҳамият бермай, унутган эдим. У эса... ҳатто мен билан учрашиш нияти борлигини очиқ айтди. Ҳаммасига чидаш мумкин эди, лекин: «Дилноза менга ёқмаган. Менга турмушга чиқинг, Сайёра!» каби гапларидан сўнг мен уни ҳар қанча ҳақоратлашга, ундан ҳадсиз нафратланишга ҳақли эдим.

Дилноза опанинг сафар ҳақидаги таассуротларни тинглаяпману, кўзларига қаролмайман. Катта гуноҳни яширолмай аросатда қолган киши сингари ўзимни ноқулай сезаман.

— Сайёра, бугун музқаймоқ еймиз, хўпми, — дедилар ниҳоят севиниб.

— Ёлғиз иккимиз-а?

— Йўқ, нега энди? Бахтиёр дўсти орқали илтимос қилибди.

«...Оҳ, менинг соддагина опажоним! Маъсума қалбингизни тирнаш ниятида бўлган йигитнинг ўша сўзларини сизга қандай айтаман?»

Сайёранинг юзларини юваётган кўз ёшлари билакларига чак-чак томар, ён-атрофига парво қилмай қаттиқ-қаттиқ хўрсиниб ҳам қўярди. Бир оз тин олиб, ёшли кўзларини артди.

— Кечирасиз...

— Ҳечқиси йўқ, бемалол... — Ҳозир-чи? Дилноза опангиз нима қилди? Сиз унга айтдингизми?

— Йўқ. Айта олмадим.

— Нега? Уни огоҳ этишингиз, қутқаришингиз керак-ку!

— Ҳа, керак. Балки, Бахтиёр мени синамоқ ниятида шундай қилгандир. Дилноза опага кўнгли бўлса, орага совуқчилик солмай деб... Бугун боплаб адабини бергани келган эдим. Омади бор экан. Уни меҳнат таътилига чиқди, қишлоққа кетган бўлса керак, дейишди.

Саломат АБДУРАҲМОНОВА.

* Болалик боғи

ҚОРА ЛАЙЛАК

Эртак

КЎККА тиғдай санчилган юксак чўққилар, баҳайбат қоялар этагида сокин бир гўша бор экан. Улкан қарағай ва ёнғоқ шохлари ҳар томонга тарвақайлаб ўсган, кун юзини тўсган экан. Оқ лайлаклар шу ерда аҳил-иноқ яшашар, баҳайбат қанотларини ёйиб, лапанглаб тўқайларга учиб боришар, узун бўйниларини чўзиб, семиз-семиз бақаларни ошашар экан. Тут ва қарағай шохларининг учларига уя қуриб бола очишар, полапонларини учишга ўргатишар экан. Қоринлари тўқ, ташвишлари йўқ, баланд жойларга чиқиб тумшуқлари билан так-так ноғора чалишаркан.

Бир куни уларнинг орасига кутилмаган антиқа меҳмон келиб қолибди. Бу меҳмон — қанот ва бўйнилари қоп-қора, тумшуқ ва оёқлари қип-қизил қора лайлак экан. Лайлаклар бунақа қора лайлакни умрларида кўришмаган экан, анг-танг бўлиб қолишибди. Оқ лайлаклар ўзларини аслзода ҳисоблашар, шунинг учун қора лайлакни менсимай, масхара қила бошлашибди.

— Қора тасқарани қаранг, — дебди биринчи лайлак тумшуғини буриб.

— Вой, ўртоқжон, билмайсанми, ҳозир қора кийиниш расм бўлган-ку? — дебди иккинчи лайлак унга жавобан.

— Ҳа, ҳаммани ўзига қаратгиси келади-да!

— Бундай таннозларнинг қораси ўчсин!

Лайлак хола ҳам ёшларнинг гапига қўшилибди:

— Биз болам-чақам деб енгилини етаклаб, оғирини ортмоқлаб катта қиламиз. Нимаики топсак, ўзимиз емай, уларга тутамиз. То учирма қилгунимизча она сутимиз оғзимизга келади. Манавилар бўлса бола очмай, ўз ҳузур-ҳаловатини кўзлашади. Денгиз бўйларига бориб, дам олишади. Офтобда ётиб баданларини қорайтиришади. Тирноққа зор бўлгурлар...

Ҳамма Лайлак холанинг гапини маъқуллабди.

Сув бўйида қалин буталар билан ўралган бир жойда Чиябўри яшаркан. Чиябўри лайлакларнинг йиғилиб шовқин-сурон солаётганликларини эшитиб, «нима гап бўлибди?» деб ўйлаб инидан чиқибди. Қора лайлакни кўриб, ҳанг-манг бўлиб қолибди. Чиябўри лабини ялаб, думини ўйнаб қора лайлакдан ҳеч кўзини узмасмиш.

«Гердайиб турушларига борман-да! Бу ғаройиб қуш гўштини татиб кўриш биз бечораларга насиб этармикин?» — деб ўйлабди ўзича.

Қора лайлак устлари оқ, ичлари қора қавмларининг барча гапларини лом-лим демай эшитибди. Ичида «оёғим тортмай турувди-я, нега бу ерга келдим?» деб пушаймон ебди. Нима қиларини билмай, кўзларини жовдиратиб, узун тумшуғини осилтириб турибди.

Шу пайт ёшгина бир лайлак оппоқ қадди-қоматини кўз-кўзлаб, чиллак оёқларини бир-бир босиб, унинг ёнига келибди.

— Қора кийиниб олибдилар, тинчликми ўзи? — дебди кесатиб.

Қора Лайлак таъна-дашномларга ортиқ чидаб туролмабди. У ўз бошидан кечирганларини сўзлаб беришга қарор қилибди.

— Бир вақтлар мен ҳам сиздай оқ эдим, — гап бошлабди Қора Лайлак. Қора Лайлакнинг тилга кирганини кўриб, ҳамманинг қулоғи динг бўлибди. — Мен жуда бахтиёр эдим. Тўқайзорда овқат мўл-кўл эди, кўксимни шамолларга тутиб, мовий кўкда қанот қоқиб яйрардим. Кунлардан бир куни ногоҳ ўнг қанотимдан ўқ еб яраландиму тошдай пастга қуладим. Қанотимдан қон оқар, қимирлашга мажолим йўқ эди. Чакалакзорлар орасида ҳеч ким мени кўрмас, ҳеч ким оҳу ноламни эшитмас, ҳолимдан хабар олмас эди. Эртаси куни бир деҳқон мени топиб олдию уйига кўтариб келди. Ярамга дори қўйиб, парваришлай бошлади. Иссиқ жой қилиб бериб, мендан доим хабар олиб турар, еру кўкка ишонмасди. Деҳқон қиш бўйи мени боқди, соғайиб асл ҳолимга қайтдим. Деҳқон бободан чексиз миннатдор эдим, қандай қилиб унга яхшилик қилишни билмасдим.

Қиш охирлаб қолди. Кунлар исиб, баҳор шамоллари эса бошлади. Қанотларимни кенг ёзиб, мовий осмон узра чарх уриб уча бошладим. Мен нақадар бахтиёр эдим.

Қуёш чарақлаб, ҳаво исиб кетган кунларнинг бирида фалокат юз берди. Деҳқоннинг уйи ёна бошлади. Ичкари уйдан чақалоқнинг бўғилиб йиғлаган овози эшитиларди. Ҳовлида ҳеч ким йўқ эди. Ўт гуриллаб ёнар, чақалоқ тинмай йиғлар эди. Мен кўп ўйлаб ўтирмай ўзимни тутун аралаш олов чиқиб турган очиқ эшикка урдим. Уй тутунга тўлган, ҳеч нарсани кўриб бўлмасди. Қанотларим жазиллаб куя бошлади. Олов ичидан ўтиб, уй бурчагида биғиллаб ётган бола томон юрдим. Уни йўргагидан кўтардимда, чўғларни босиб ташқарига югурдим...

Ҳамма қушлар Қора Лайлакнинг ҳикоясини ҳаяжон билан эшитишар экан. Боя уни масхара қилган ёшгина Лайлак энди ачиниб, «Вуй бечора», деб юборибди.

Қора Лайлак ҳикоясини давом эттирибди.

— Болани эсон-омон ташқарига олиб чиққач, ўзимга қарадим. Тумшуғим ва оёқларим чўғдай қип-қизил, қанотларим куйиб, қорайиб кетибди. Бутун баданим ловиллаб ачишади денг. Неча кунгача ҳаммаёғим оғриб юрди.

Ҳамма қушларнинг бу мард, жасур Лайлакка ҳурматлари ошиб кетибди.

Рауф ТОЛИБ.

* Турфа олам

Ратуша — Германиянинг ҳар бир шаҳрида учрайдиган иншоотдир. Бироқ Саксония-Анхольт еридаги Штольберг шаҳарчасида жойлашган ушбу қадимий бинонинг ўзига хос томонларини ҳисобга олганда уни жуда ноёб ёдгорликлар қаторига қўшишимиз мумкин. Унинг ташқи томонида жойлашган қуёш соатлари 1724 йилдан бошлаб вақт ҳисобини кўрсатади.

Марказбильд—РАТА—ТАСС сурати.

СУРАТДА: швейцариялик гулчи Ахиллес Жекер боғида «Тун маликаси»нинг икки тупида 16 та гул очилди.

Кейстон—РАТА—ТАСС сурати.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ИП-ГАЗЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ҚАРАШЛИ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ИП ЙИГИРУВЧИ, КАЛАВАЛОВЧИ, ПИЛИКЛОВЧИ, ТЎҚУВЧИ КАСБЛАРИ БЎЙИЧА

16 ёшдан 35 ёшгача бўлган қизлар ва аёлларни

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Машғулотлар гуруҳлар тўлишига қараб бошланади.

Ўқиш муддати 4 ойдан 8 ойгача.

Ўқувчиларга ўқишнинг 1,2 ойларида 1000 сўм, 3, 4 ойларида 700 сўм, қолган даврда 400 сўм стипендия тўланади. Бундан ташқари амалий дарслар вақтида ишлаб чиқарган маҳсулотлари учун 100 фоиз ҳақ оладилар.

Бутун ўқиш муддати давомида ўқувчиларга овқатланиш учун ҳар куни 15 сўмлик талонлар берилади.

Бирлашма ишчиларининг ўртача иш ҳақи 3500 — 6000 сўмни ташкил этади.

Мурожаат қилиш учун манзилгоҳимиз: **Тошкент шаҳри, Яккасарой ноҳияси, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй. (2, 57, 80, 97-автобуслар; 17, 25-маршрутли таксиларнинг «Билим юрти» бекати.**

Маълумотлар олиш учун телефонлар: **55-44-85, 55-44-96.**

ТОШКЕНТ «ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ

15 ОКТЯБРГАЧА АБОНЕНТЛАРГА СУВ ҚУВУР КАНАЛИЗАЦИЯ ХЎЖАЛИКЛАРИНИ 1992—1993 ЙИЛЛАР ҚИШ МАВСУМИДА ФОЙДАЛАНИШГА ТАЙЁРЛАБ ҚЎЙИШНИ

ТАВСИЯ ЭТАДИ

БУНИНГ УЧУН ҚУЙИДАГИЛАРНИ БАЖАРИШ ЛОЗИМ:

Сув қувур ва канализацияни ҳар эҳтимолга қарши таъмирлаш;

вақтинча мавсумий сув тақсимлагичларни ёпиб қўйиш;

очиқ ётган сув қувурлари, сув сарфини ҳисобга олувчи узеллар ва сув тақсимлагичларни иситиб қўйиш.

Қиш шароитида фойдаланишга тайёрланмаган сув қувур-канализация хўжаликлари қўшимча огоҳлантиришсиз шаҳар сув тармоғидан узиб қўйилади.

Бир йўла сув ҳақини ўз вақтида тўлаш лозимлигини эслатамиз.

ҲОВЛИ СУВ ҚУВУРЛАРИНИ ҚИШ МАВСУМИГА ТАЙЁРЛАШ

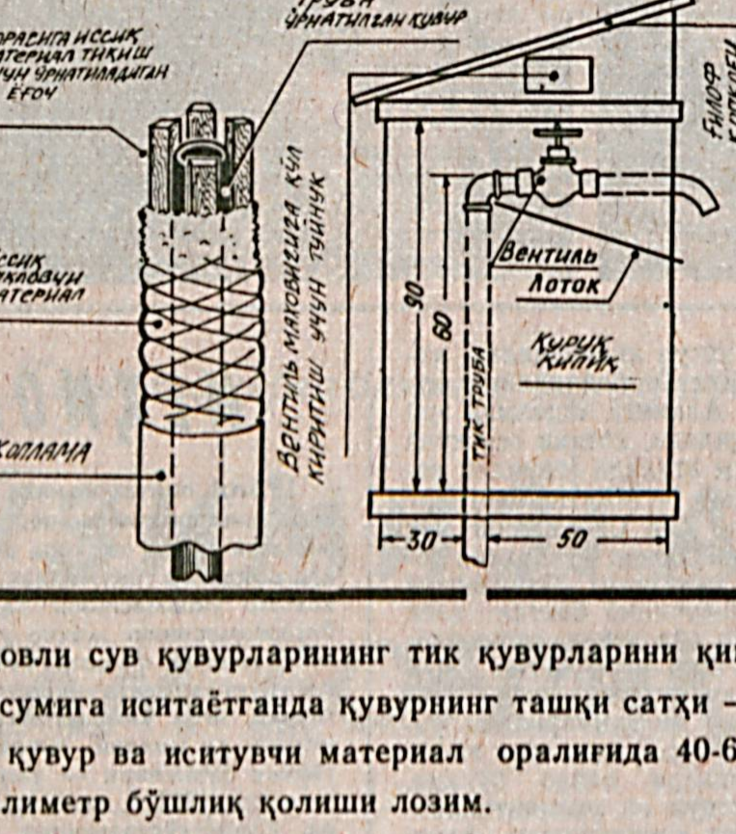

Ҳовли сув қувурларининг тик қувурларини қиш мавсумига иситаётганда қувурнинг ташқи сатҳи — тик қувур ва иситувчи материал оралиғида 40-60 миллиметр бўшлиқ қолиши лозим.

Майдаланган сомон, қуруқ қипиқ, қуриган ўт ва бошқа иссиқлик ўтказмайдиган материаллар ўраш материали бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Иситиш материалининг қалинлиги камида 30-35 сантиметр бўлиши керак.

Сув тик қувурини ўраш учун металл тўрлар, қоп, қалин қоғоз ва бошқалар қўлланилади.

Водопровод тик қувури ўралганидан сўнг у ёғоч билан ўраб чиқилади ва бўш қолган оралиққа қипиқ тўлдирилади.

Кўпинча вентилнинг сальниги ишдан чиқиб, сув иссиқликни сақловчи материалга оқиб кетади. Шунинг учун вентилнинг тагида тунука ёки шифер бўлиши, уни ёғоч қопламадан ташқарига чиқариб, бирмунча нишаблик билан ўрнатиш лозим. Ғилофнинг усти очилиб, ёпиладиган қопқоқ билан ёпилиб, вентиль маховиги учун туйнук қолдирилади.

Ю. А. ГАГАРИН НОМЛИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

1993 ЙИЛДА

кундузги ва кечки бўлимларга ўқишга кирувчилар учун

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

9 ва 11 йиллик маълумотга эга бўлган шахслар, шунингдек, мактабларнинг 9- ва 11-синфларида ўқиётган ўқувчилар қабул қилинади.

Машғулотлар 1992 йил 1 ноябрдан бошланади.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжатнинг асл нусхаси (ўқувчилар учун мактабда ўқиётганлиги тўғрисида маълумотнома).

Ҳужжатлар ҳар куни кеч соат 16.00 гача техникумнинг эски биносида, 2-қаватда қабул қилинади. **Телефон: 33-13-75.**

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Охунбобоев кўчаси, 12-уй (2, 3, 13, 28-трамвайларнинг «Сув спорти саройи» бекати; 3, 12, 21, 58, 68, 26, 37, 52, 18, 60, 97-автобусларнинг «Марказий хиёбон» бекати).

МУҲТАРАМ ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ВА РАДИОТИНГЛОВЧИЛАР!

Ўзбекистон ҳудудида намойиш этиладиган барча телекўрсатувлар ҳамда радиоэшиттиришлар ҳақида олдиндан батафсил маълумот бериб борувчи республикадаги яккаю-ягона нашр — **«ТОШКЕНТДАН ГАПИРАМИЗ ВА КЎРСАТАМИЗ»ГА**

1993 ЙИЛ УЧУН ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

ОБУНА БАҲОСИ: бир ойга — 8 сўм 75 тийин.
бир йилга — 105 сўм.

Нашр кўрсаткичи — 75490.

Обуна «Союзпечать» ташкилотлари ҳамда алоқа бўлимларида чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Мабодо, жойларда обунани расмийлаштириш билан боғлиқ саволлар туғилса, «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг Матбуот тарқатиш агентлигига (телефони: 33-58-72) ҳамда Ўзбекистон Алоқа вазирлиги Республика Матбуот тарқатиш марказига (телефони: 33-60-78) ёки ҳафтанома таҳририятига (телефони: 33-32-93) мурожаат қилишингиз мумкин.

«КУЗ НАҚШЛАРИ»

ПРЕМЬЕРА

Ўзбекистон Модалар театри «Куз нақшлари» спектаклида аёллар модасидаги янги йўналишларни намойиш этади. Мазкур театрлаштирилган ёрқин намойиш дастури қуйидагилардан иборат:

— ёшлар учун авангард пальто ва комплектлар,

— миллий ўзбек матоларидан тикилган кийим-кечак ансамбллари,

— аёллар ва эркаклар учун классикадаги янгича услублар,

— оқшом либослари.

«Кузги нақшлар» спектакли сўнггида анъанага кўра ягона моделдаги кузги-қишки либосларнинг ким ошди савдоси ўтказилади.

Премьера 23 ва 30 октябрь кунлари соат 18.00 да ўтказилади. Сизларни Модалар театрининг қуйидаги манзилда жойлашган намойишлар залига таклиф этамиз: Тошкент шаҳри, Сапёрлар кўчаси, 25-уй («Россия» меҳмонхонаси қаршисида).

Билетлар Модалар театри кассасида сотилади.

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ

қуввати 0,6 квт. дан 30 квт. гача бўлган асинхрон электр двигателларни сотиш, шунингдек, уларни таъмирлаш ва қайта ўраш учун

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Буюртмаларнинг сифатли бажарилишига кафолат берамиз. Хизмат ҳақи ҳар қандай шаклда тўланиши мумкин.

ТЕЛЕФОНЛАР 33-33-94, 32-57-69.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, «Правда» газетаси кўчаси, 41-уй.

ТЕАТР

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13/Х да **Зебуннисо**, 14/Х да **Эсмеральда.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/Х да **Олтин девор**, 14/Х да **Мирзо Улуғбек.**

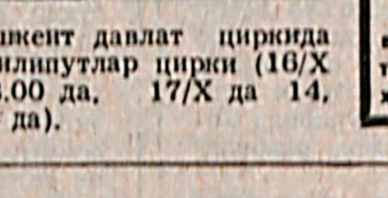

Тошкент давлат циркида — Лилипутлар цирки (16/Х да 18.00 да, 17/Х да 14, 17.00 да).

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ўсимлик моддалари кимёси институти жамоаси кимё фанлари номзоди, илмий ходим М. Ҳ. Маликовага отаси

Ҳафиз МАЛИКОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 12.10. ⊙ Буюртма Г—345 ■ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10